

2018

SPRAWOZDANIE FINANSOWE PKN ORLEN S.A. ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2018

SPORZĄDZONE ZGODNIE Z MIĘDZYNARODOWYMI
STANDARDAMI SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ
ZATWIERDZONYMI PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ

SPIS TREŚCI

1. JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	3	7. DANE SEGMENTOWE	13
2. JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	4	7.1. SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI	13
3. JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	5	7.2. PRZYCHODY, KOSZTY, WYNIKI FINANSOWE, NAKŁADY INWESTYCYJNE	13
4. JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH	6	7.3. AKTYWA W PODZIALE NA SEGMENTY OPERACYJNE	14
5. PODSTAWOWE INFORMACJE	7	8. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO JEDNOSTKOWEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	15
5.1. PODSTAWOWA DZIAŁALNOŚĆ PKN ORLEN	7	8.1. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	15
5.2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	7	8.2. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	21
5.3. WALUTA FUNKCJONALNA I WALUTA PREZENTACJI SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	7	8.3. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ORAZ RYZYKA FINANSOWEGO	36
5.4. POLITYKA RACHUNKOWOŚCI	7	8.4. POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE	48
5.5. WPŁYW ZMIAN STANDARDÓW MSSF NA JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE PKN ORLEN	8	9. WYDARZENIA PO ZAKOŃCZENIU OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	52
6. RÓŻNICE POMIĘDZY DANYMI UJAWNIONYMI W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM A UPREDNIO SPORZĄDZONYMI I OPUBLIKOWANYMI SPRAWOZDANIAMI FINANSOWYMI	12		

1. JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	NOTA	2018	2017	zmiana (r/r)	
				wartość	%
Przychody ze sprzedaży	7.2 , 8.1.1 , 8.1.2	86 997	70 012	16 985	24,3
Przychody ze sprzedaży produktów i usług		46 396	34 611	11 785	34,0
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		40 601	35 401	5 200	14,7
Koszt własny sprzedaży	8.1.8	(78 781)	(62 106)	(16 675)	26,8
koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług		(39 482)	(27 855)	(11 627)	41,7
wartość sprzedanych towarów i materiałów		(39 299)	(34 251)	(5 048)	14,7
Zysk brutto ze sprzedaży		8 216	7 906	310	3,9
Koszty sprzedaży		(2 850)	(2 547)	(303)	11,9
Koszty ogólnego zarządu		(809)	(799)	(10)	1,3
Pozostałe przychody operacyjne	8.1.9	431	449	(18)	(4,0)
Pozostałe koszty operacyjne	8.1.10	(354)	(222)	(132)	59,5
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	8.1.12	(10)	-	(10)	-
Zysk z działalności operacyjnej		4 624	4 787	(163)	(3,4)
Przychody finansowe, w tym:	8.1.11.1	3 275	3 793	(518)	(13,7)
odwrócenie odpisów aktualizujących akcje i udziały w jednostkach powiązanych		1 005	829	176	21,2
Koszty finansowe	8.1.11.2	(1 641)	(1 533)	(108)	7,0
Przychody i koszty finansowe netto		1 634	2 260	(626)	(27,7)
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	8.1.12	(3)	-	(3)	-
Zysk przed opodatkowaniem		6 255	7 047	(792)	(11,2)
Podatek dochodowy	8.1.13	(821)	(945)	124	(13,1)
podatek dochodowy bieżący		(853)	(852)	(1)	0,1
podatek odroczony		32	(93)	125	-
Zysk netto		5 434	6 102	(668)	(10,9)
Inne całkowite dochody:					
które nie zostaną następnie przeklasyfikowane na zyski lub straty		(8)	(2)	(6)	300,0
zyski i straty aktuarialne		(2)	(2)	-	-
zyski/(straty) z tytułu inwestycji w instrumenty kapitałowe		(7)	-	(7)	-
wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
podatek odroczony	8.1.13.2	1	-	1	-
które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty		(50)	580	(630)	-
instrumenty zabezpieczające		(164)	716	(880)	-
koszty zabezpieczenia		102	-	102	-
podatek odroczony	8.1.13.2	12	(136)	148	-
		(58)	578	(636)	-
Całkowite dochody netto		5 376	6 680	(1 304)	(19,5)
Zysk netto i rozwodniony zysk netto na jedną akcję (w PLN na akcję)		12,70	14,27	(1,57)	(11,00)

2. JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	NOTA	31/12/2018	31/12/2017	zmiana (r/r)	
				wartość	%
AKTYWA					
Aktywa trwałe					
Rzeczowe aktywa trwałe	8.2.1	15 611	15 690	(79)	(0,5)
Wartości niematerialne	8.2.2	755	772	(17)	(2,2)
Akcje i udziały w jednostkach powiązanych	8.2.3	15 090	9 564	5 526	57,8
Instrumenty pochodne	8.2.8	118	189	(71)	(37,6)
Pozostałe aktywa	8.2.8	1 016	192	824	429,2
		32 590	26 407	6 183	23,4
Aktywa obrotowe					
Zapasy	8.2.5.1	9 889	8 239	1 650	20,0
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	8.2.5.2	7 709	7 335	374	5,1
Należności z tytułu podatku dochodowego		8	58	(50)	(86,2)
Środki pieniężne		3 461	5 477	(2 016)	(36,8)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		149	170	(21)	(12,4)
Instrumenty pochodne	8.2.8	450	396	54	13,6
Pozostałe aktywa	8.2.8	541	1 270	(729)	(57,4)
		22 207	22 945	(738)	(3,2)
Aktywa razem		54 797	49 352	5 445	11,0
PASYWA					
KAPITAŁ WŁASNY					
Kapitał podstawowy	8.2.7.1	1 058	1 058	-	-
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	8.2.7.2	1 227	1 227	-	-
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	8.3.4	203	253	(50)	(19,8)
Kapitał z aktualizacji wyceny		(6)	-	(6)	-
Zyski zatrzymane	8.2.7.3	29 152	25 027	4 125	16,5
Kapitał własny razem		31 634	27 565	4 069	14,8
ZOBOWIĄZANIA					
Zobowiązania długoterminowe					
Kredyty, pożyczki i obligacje	8.2.6.1	8 641	6 736	1 905	28,3
Rezerwy	8.2.9	520	440	80	18,2
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego		734	782	(48)	(6,1)
Instrumenty pochodne	8.2.8	84	75	9	12,0
Pozostałe zobowiązania	8.2.8	257	220	37	16,8
		10 236	8 253	1 983	24,0
Zobowiązania krótkoterminowe					
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	8.2.5.3	8 853	9 897	(1 044)	(10,5)
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	8.2.5.4	213	-	213	-
Kredyty, pożyczki i obligacje	8.2.6.1	1 122	552	570	103,3
Rezerwy	8.2.9	376	321	55	17,1
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		376	66	310	469,7
Instrumenty pochodne	8.2.8	324	278	46	16,5
Pozostałe zobowiązania	8.2.8	1 663	2 420	(757)	(31,3)
		12 927	13 534	(607)	(4,5)
Zobowiązania razem		23 163	21 787	1 376	6,3
Pasywa razem		54 797	49 352	5 445	11,0

3. JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

	Kapitał podstawowy oraz kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
NOTA	8.2.7.1 8.2.7.2	8.3.4		8.2.7.3	
01/01/2018 (dane zatwierdzone)	2 285	253	-	25 027	27 565
Wpływ wdrożenia MSSF 9	-	-	-	(24)	(24)
01/01/2018 (dane przekształcone)	2 285	253	-	25 003	27 541
Zysk netto	-	-	-	5 434	5 434
Składniki innych całkowitych dochodów	-	(50)	(6)	(2)	(58)
Całkowite dochody netto	-	(50)	(6)	5 432	5 376
Dywidendy	-	-	-	(1 283)	(1 283)
31/12/2018	2 285	203	(6)	29 152	31 634
01/01/2017	2 285	(327)	-	20 210	22 168
Zysk netto	-	-	-	6 102	6 102
Składniki innych całkowitych dochodów	-	580	-	(2)	578
Całkowite dochody netto	-	580	-	6 100	6 680
Dywidendy	-	-	-	(1 283)	(1 283)
31/12/2017	2 285	253	-	25 027	27 565

4. JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH

NOTA	2018	2017	zmiana (r/r)	
			wartość	%
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej				
Zysk przed opodatkowaniem	6 255	7 047	(792)	(11,2)
Korekty o pozycje:				
Amortyzacja 8.1.8	1 365	1 241	124	10,0
(Zysk)/Strata z tytułu różnic kursowych 8.1.11.4	282	(154)	436	-
Odsetki netto 8.1.11.3	241	172	69	40,1
Dywidendy	(870)	(1 599)	729	(45,6)
(Zysk) na działalności inwestycyjnej (odwrócenie)/utworzenie odpisów aktualizujących wartość akcji i udziałów w jednostkach powiązanych	(1 354)	(97)	(1 257)	1 295,9
Zmiana stanu rezerw 8.2.9	215	159	56	35,2
Zmiana stanu kapitału pracującego 8.2.5	(2 618)	(814)	(1 804)	221,6
zapasy	(1 648)	(928)	(720)	77,6
należności	(394)	(722)	328	(45,4)
zobowiązania	(576)	836	(1 412)	-
Pozostałe korekty, w tym:	(273)	(240)	(33)	13,8
nieodpłatnie otrzymane prawa majątkowe	(275)	(213)	(62)	29,1
Podatek dochodowy (zapłacony) 8.1.13.3	(548)	(1 270)	722	(56,9)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	2 695	4 445	(1 750)	(39,4)
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej				
Nabycie składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów	(1 610)	(1 614)	4	(0,2)
Nabycie akcji i udziałów, w tym:	(4 502)	(382)	(4 120)	1 078,5
wykup akcji niekontrolujących Unipetrol a.s.	(4 222)	-	(4 222)	-
Wydatki z tytułu dopłat do kapitału	(48)	-	(48)	-
Sprzedaż składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów	207	184	23	12,5
Odsetki otrzymane 8.1.11.3	35	24	11	45,8
Dywidendy otrzymane	870	1 604	(734)	(45,8)
Wydatki z tytułu udzielonych pożyczek długoterminowych	(53)	(1)	(52)	5 200,0
Wpływy z tytułu udzielonych pożyczek długoterminowych	6	6	-	-
Wpływy/(Wydatki) z tytułu udzielonych pożyczek krótkoterminowych	(60)	169	(229)	-
Wpływy/(Wypływy) w ramach systemu cash pool	60	(322)	382	-
Rozliczenie instrumentów pochodnych niewyznaczonych dla celów rachunkowości zabezpieczeń	347	(83)	430	-
Pozostałe	(7)	10	(17)	-
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności inwestycyjnej	(4 755)	(405)	(4 350)	1 074,1
Przepływy pieniężne z działalności finansowej				
Wpływy z otrzymanych kredytów	2 075	-	2 075	-
Emisja obligacji	1 376	1 676	(300)	(17,9)
Spląty kredytów i pożyczek	(38)	(822)	784	(95,4)
Wykup obligacji	(1 180)	(2 147)	967	(45,0)
Odsetki zapłacone 8.1.11.3	(305)	(257)	(48)	18,7
Dywidendy wypłacone 8.2.7.5	(1 283)	(1 283)	-	-
Wpływy/(Wypływy) w ramach systemu cash pool	(602)	1 766	(2 368)	-
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	(25)	(22)	(3)	13,6
Pozostałe	(2)	(3)	1	(33,3)
Środki pieniężne netto z(wykorzystane w) działalności finansowej	16	(1 092)	1 108	-
Zwiększenie/(Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych	(2 044)	2 948	(4 992)	-
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	28	(34)	62	-
Środki pieniężne na początek okresu	5 477	2 563	2 914	113,7
Środki pieniężne na koniec okresu	3 461	5 477	(2 016)	(36,8)
w tym środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	58	-	58	-

5. PODSTAWOWE INFORMACJE

- 5.1. Podstawowa działalność PKN ORLEN
- 5.2. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego
- 5.3. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji sprawozdań finansowych
- 5.4. Polityka rachunkowości
- 5.5. Wpływ zmian standardów MSSF na jednostkowe sprawozdanie finansowe PKN ORLEN

5.1. PODSTAWOWA DZIAŁALNOŚĆ PKN ORLEN

PODSTAWOWE INFORMACJE O SPÓŁCE	
NAZWA	Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna
SIEDZIBA	ul. Chemików 7, 09-411 Płock
KRS	0000028860
REGON	610188201
NIP	774-00-01-454
PODSTAWOWY PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> - przerób ropy naftowej, - produkcja paliw, wyrobów petrochemicznych i chemicznych, - sprzedaż hurtowa i detaliczna produktów paliwowych, - wytwarzanie, dystrybucja i obrót energią elektryczną i ciepłą.

Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna („Spółka”, „PKN ORLEN”, „Emitent”, „Jednostka Dominująca”) powstał z połączenia Petrochemii Płock S.A. z Centralą Produktów Naftowych S.A. w dniu 7 września 1999 roku. PKN ORLEN jest jednym z największych i najbardziej nowoczesnych koncernów paliwowo - energetycznych w Europie Środkowej.

Od 26 listopada 1999 roku akcje PKN ORLEN są notowane na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) w systemie notowań ciągłych.

5.2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy zastosowaniu zasad rachunkowości zgodnych z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), obejmującymi Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) oraz Interpretacje Stałego Komitetu ds. Interpretacji (SKI) i Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską (UE) i weszły w życie do końca 2018 roku. Spółka zastosowała wszystkie MSR i MSSF zgodnie z datą wejścia ich w życie.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego, za wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej oraz aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe z wyjątkiem jednostkowego sprawozdania z przepływów pieniężnych zostało sporządzone zgodnie z zasadą memoriału.

Zakres jednostkowego sprawozdania finansowego jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. 2018 r. poz.757) („Rozporządzenie”) i obejmuje roczny okres sprawozdawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku i okres porównawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku.

Prezentowane jednostkowe sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelnie sytuację finansową i majątkową Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku, wyniki jej działalności oraz przepływy pieniężne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku.

Jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Spółkę. Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

5.3. WALUTA FUNKCJONALNA I WALUTA PREZENTACJI SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

Walutą funkcjonalną i walutą prezentacji niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego jest złoty polski („PLN”). Dane w jednostkowym sprawozdaniu finansowym zaprezentowano w milionach PLN (mln PLN), chyba że w konkretnych sytuacjach podano inaczej.

5.4. POLITYKA RACHUNKOWOŚCI

Wybrane istotne zasady rachunkowości oraz istotne wartości oparte na osądach i szacunkach zostały przedstawione jako element poszczególnych not objaśniających do jednostkowego sprawozdania finansowego. Spółka stosowała zasady rachunkowości w sposób ciągły dla wszystkich prezentowanych okresów sprawozdawczych. Sporządzenie jednostkowego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu dokonania profesjonalnych osądów oraz szacunków i założeń, które mają wpływ na prezentowane wartości. Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz innych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach, a ich wyniki dają podstawę profesjonalnego osądu, co do wartości księgowej aktywów i zobowiązań, która nie wynika bezpośrednio z innych źródeł.

W istotnych kwestiach Zarząd dokonując osądów, szacunków czy też przyjmując założenia może opierać się na opiniach niezależnych ekspertów. Osady, szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji.

Wybrane zasady rachunkowości	Nota	Strona
Segmenty działalności	7.1	13
Przychody ze sprzedaży	8.1.1	15
Koszty	8.1.8	18
Podatek dochodowy	8.1.13	20
Rzeczowe aktywa trwałe	8.2.1	21
Wartości niematerialne	8.2.2	22-23
Investycje w jednostkach powiązanych	8.2.3	24
Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych	8.2.4	24
Zapasy	8.2.5.1	26
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	8.2.5.2	27
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	8.2.5.3	28
Dług netto	8.2.6	29
Kapitał własny	8.2.7	31
Rezerwy	8.2.9	34
Instrumenty finansowe	8.3	36-37
Ustalanie wartości godziwej	8.3	36-37
Leasing	8.4.3	49
Aktywa i zobowiązania warunkowe	8.4.5	50

5.5. WPLYW ZMIAN STANDARDÓW MSSF NA JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE PKN ORLEN

➤ MSSF 9 Instrumenty finansowe (MSSF 9)

Wybrane zasady rachunkowości

Wycena aktywów i zobowiązań finansowych

Od 1 stycznia 2018 roku, Spółka kwalifikuje aktywa finansowe do jednej z kategorii:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- instrumenty finansowe zabezpieczające.

Spółka kwalifikuje dłużne aktywa finansowe do odpowiedniej kategorii w zależności od modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi oraz od charakterystyki umownych przepływów pieniężnych tzw. „kryterium SPPI” dla danego składnika aktywów finansowych.

W wyniku analizy umów wewnątrzgrupowych oraz warunków pozostałych instrumentów finansowych nie zidentyfikowano warunków powodujących niezdanie testu SPPI.

Spółka jako aktywa wyceniane w zamortyzowanym koszcie klasyfikuje należności z tytułu dostaw i usług, pożyczki udzielone, pozostałe należności finansowe oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

W momencie początkowego ujęcia, Spółka klasyfikuje instrumenty kapitałowe, tj. akcje i udziały w jednostkach pozostałych, do kategorii instrumentów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Spółka klasyfikuje do aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń oraz pozycje zabezpieczane, które podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

Spółka kwalifikuje zobowiązania finansowe do jednej z kategorii:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- instrumenty finansowe zabezpieczające.

Spółka jako zobowiązania wyceniane w zamortyzowanym koszcie klasyfikuje zobowiązania z tytułu dostaw i usług, kredyty, pożyczki oraz obligacje. Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych niewyznaczonych dla celów rachunkowości zabezpieczeń Spółka klasyfikuje jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Spółka do kategorii instrumentów finansowych zabezpieczających kwalifikuje aktywa i zobowiązania finansowe stanowiące instrumenty pochodne zabezpieczające przepływy pieniężne i zabezpieczające wartość godziwą.

Wycena aktywów finansowych według zamortyzowanego kosztu

Spółka do wyceny aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie stosuje metodę efektywnej stopy procentowej.

Należności z tytułu dostaw i usług po początkowym ujęciu wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości, przy czym należności z tytułu dostaw i usług z datą zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia powstania (tj. niezawierające elementu finansowania) i nieprzekazywane do faktoringu, nie podlegają dyskontowaniu i są wyceniane w wartości nominalnej.

Wycena aktywów finansowych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Zyski i straty na składniku aktywów finansowych stanowiącym instrument kapitałowy, dla którego zastosowano opcję wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach, za wyjątkiem przychodów z tytułu otrzymanych dywidend.

Wycena aktywów finansowych według wartości godziwej przez wynik finansowy

Zyski lub straty wynikające z wyceny składnika aktywów finansowych, kwalifikowanego jako wyceniany według wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmuje się w wyniku finansowym w okresie, w którym powstały. Zyski lub straty wynikające z wyceny pozycji wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują również przychody z tytułu odsetek i dywidendy.

Wycena instrumentów finansowych zabezpieczających

Instrumenty finansowe zabezpieczające podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

Utrata wartości aktywów finansowych

MSSF 9 wprowadza nowe podejście do szacowania utraty wartości aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody (za wyjątkiem inwestycji w aktywa kapitałowe oraz aktywa kontraktowe). Model utraty wartości bazuje na kalkulacji strat oczekiwanych w odróżnieniu od modelu stosowanego w latach przed 2018 zgodnie z MSR 39, który bazował na koncepcji strat poniesionych. Najistotniejszą pozycją aktywów finansowych w sprawozdaniu finansowym Spółki, która podlega nowym zasadom kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych są należności handlowe z tytułu dostaw i usług.

Spółka stosuje następujące modele wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości:

- model ogólny (podstawowy),
- model uproszczony.

Model ogólny jest stosowany przez Spółkę dla aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu – innych, niż należności z tytułu dostaw i usług oraz dla instrumentów dłużnych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

W modelu ogólnym Spółka monitoruje zmiany poziomu ryzyka kredytowego związanego z danym składnikiem aktywów finansowych oraz klasyfikuje aktywa finansowe do jednego z trzech etapów wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości w oparciu o obserwację zmiany poziomu ryzyka kredytowego w stosunku do początkowego ujęcia instrumentu.

W zależności od zaklasyfikowania do poszczególnych etapów, odpis z tytułu utraty wartości jest szacowany w horyzoncie 12-miesięcy (etap 1) lub w horyzoncie życia instrumentu (etap 2 oraz etap 3).

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Spółka dokonuje analizy wystąpienia przesłanek skutkujących zaklasyfikowaniem aktywów finansowych do poszczególnych etapów wyznaczania odpisu z tytułu utraty wartości. Przesłanki mogą obejmować m.in. zmiany ratingu dłużnika, poważne problemy finansowe dłużnika, wystąpienie istotnej niekorzystnej zmiany w jego środowisku ekonomicznym, prawnym lub rynkowym.

Dla celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej Spółka wykorzystuje poziomy prawdopodobieństwa niewypłacalności na bazie rynkowych kwotowań kredytowych instrumentów pochodnych, dla podmiotów o danym ratingu i z danego sektora.

Spółka uwzględnia informacje dotyczące przyszłości w stosowanych parametrach modelu szacowania strat oczekiwanych poprzez kalkulację parametrów prawdopodobieństwa niewypłacalności w oparciu o bieżące kwotowania rynkowe.

Model uproszczony jest stosowany przez Spółkę dla należności z tytułu dostaw i usług.

W modelu uproszczonym Spółka nie monitoruje zmian poziomu ryzyka kredytowego w trakcie życia instrumentu. Od 1 stycznia 2018 roku Spółka szacuje oczekiwaną stratę kredytową w horyzoncie do terminu zapadalności instrumentu.

W szczególności, za zdarzenie niewypłacalności Spółka uznaje brak wywiązania się z zobowiązania przez kontrahenta po upływie 90 dni od dnia wymagalności należności.

Dla celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej Spółka wykorzystuje matrycę rezerw oszacowaną na podstawie historycznych poziomów spłacalności oraz odzysków z należności od kontrahentów.

Spółka uwzględnia informacje dotyczące przyszłości w stosowanych parametrach modelu szacowania strat oczekiwanych, poprzez zarządczą korektę bazowych współczynników prawdopodobieństwa niewypłacalności. Do kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej Spółka wyznacza parametr prawdopodobieństwa nieściągalności należności oszacowany na podstawie analizy ilości niespłaconych faktur w okresie ostatnich pięciu lat, oraz wskaźnik niewykonania zobowiązań oszacowany na podstawie wartości niespłaconych faktur w okresie ostatnich pięciu lat.

Oczekiwana strata kredytowa jest kalkulowana w momencie ujęcia należności w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz jest aktualizowana na każdy kolejny dzień kończący okres sprawozdawczy, w zależności od ilości dni przeterminowania danej należności.

(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych

Do (strat)/odwrócenia strat z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych zalicza się głównie (straty)/odwrócenia strat z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz (straty)/odwrócenia strat z tytułu utraty wartości udzielonych pożyczek.

Rachunkowość zabezpieczeń

W obszarze rachunkowości zabezpieczeń Spółka stosuje wymogi MSSF 9 w konstrukcji powiązań zabezpieczających. W szczególności, dotyczy to dopasowania definicji powiązań zabezpieczających ryzyko towarowe do charakterystyki ekspozycji oraz stosowanych strategii zarządzania ryzykiem. Spółka dąży do ograniczenia ryzyka bazowego w powiązaniach zabezpieczających (wynikającego z różnych indeksów towarowych po stronie instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej).

Spółka zastosowała zasady ujęcia kosztu zabezpieczenia w zakresie transakcji zabezpieczających ryzyko walutowe, gdzie element terminowy oraz marży dwuwalutowej jest ewidencjonowany w oddzielnej pozycji w innych całkowitych dochodach.

Instrumenty pochodne, wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, od których oczekuje się, że ich wartość godziwa lub wynikające z nich przepływy pieniężne skompensują zmiany wartości godziwej lub przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej ujmują się zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej lub zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Spółka ocenia efektywność zabezpieczenia zarówno w momencie ustanowienia zabezpieczenia jak i w okresach późniejszych, co najmniej na każdy koniec okresu sprawozdawczego. Weryfikacja spełnienia warunków w zakresie efektywności powiązania jest dokonywana na bazie prospektywnej, w oparciu o analizę jakościową. Jeśli to konieczne Spółka wykorzystuje analizę ilościową (metoda regresji liniowej) w celu potwierdzenia istnienia ekonomicznego powiązania pomiędzy instrumentem zabezpieczającym i pozycją zabezpieczaną.

W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych Spółka ujmuje:

- w innych całkowitych dochodach, część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, które stanowią efektywne zabezpieczenie z tytułu zabezpieczanego ryzyka,
- w ramach kapitału w oddzielnej pozycji (koszt zabezpieczenia) w przypadku zabezpieczenia ryzyka walutowego, zmianę wartości godziwej z tytułu elementu terminowego (w tym marży dwuwalutowej),
- w wyniku finansowym nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym. W przypadku zabezpieczenia przepływów pieniężnych działalności operacyjnej część nieefektywna jest ujmowana w pozostałych przychodach/kosztach operacyjnych, a w przypadku zabezpieczenia przepływów pieniężnych działalności finansowej w przychodach/kosztach finansowych, oraz
- rekasyfikuje zyski lub straty z kapitału do rachunku zysków lub strat do linii, w której wykazywana jest pozycja zabezpieczana i
- wyłącza zyski lub straty z kapitału i koryguje wartość początkową pozycji zabezpieczanej (jeśli realizacja pozycji zabezpieczanej skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych - np. zapas).

W przypadku zabezpieczenia wartości godziwej (działalność operacyjna), zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej są ujmowane w rachunku wyników w pozycji pozostałe przychody/koszty operacyjne.

Poniższa tabela prezentuje wpływ wdrożenia MSSF 9 na zmianę klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych Spółki na dzień 1 stycznia 2018 roku:

Klasy instrumentów finansowych	Klasyfikacja		Wartość bilansowa	
	MSR 39	MSSF 9	MSR 39	MSSF 9
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Dostępne do sprzedaży	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	41	41
Pożyczki udzielone	Pożyczki i należności	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	750	740
Dostawy i usługi	Pożyczki i należności	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	6 711	6 694
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	90	90
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Instrumenty finansowe zabezpieczające	347	347
Środki pieniężne	Pożyczki i należności	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	5 477	5 477
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	Pożyczki i należności	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	204	204

Na pozycję aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody składają się instrumenty kapitałowe nieprzeznaczone do obrotu, zgodnie z MSR 39 zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży, które były przez Spółkę wyceniane według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Instrumenty nie były nabyte z przeznaczeniem do obrotu w związku z powyższym, aktywa te są wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, bez możliwości późniejszego przeniesienia wyniku zrealizowanego na tych instrumentach do wyniku finansowego.

➤ MSSF 15 Przychody z umów z klientami (MSSF15)

Wybrane zasady rachunkowości

Spółka stosuje zasady MSSF 15 z uwzględnieniem modelu 5 kroków w odniesieniu do portfela umów (lub zobowiązań do wykonania świadczenia) o podobnych cechach, jeśli jednostka racjonalnie oczekuje, iż wpływ na sprawozdanie finansowe zastosowania poniższych zasad nie będzie istotnie różnił się od zastosowania poniższych zasad w stosunku do pojedynczych umów (lub zobowiązań do wykonania świadczenia).

Wymogi identyfikacji umowy z klientem

Umowa z klientem spełnia swoją definicję, gdy zostaną spełnione wszystkie następujące kryteria: strony umowy zawarły umowę i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków; Spółka jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane; Spółka jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane; umowa ma treść ekonomiczną oraz jest prawdopodobne, że Spółka otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.

Identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia

W momencie zawarcia umowy Spółka dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta: dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić lub grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Określenie ceny transakcyjnej

W celu ustalenia ceny transakcyjnej Spółka uwzględnia warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniami Spółki – będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich (na przykład niektórych podatków od sprzedaży, opłaty paliwowej, akcyzy). Wynagrodzenie określone w umowie z klientem może obejmować kwoty stałe, kwoty zmienne lub oba te rodzaje kwot.

Do oszacowania wynagrodzenia zmiennego Spółka zdecydowała o zastosowaniu metody wartości najbardziej prawdopodobnej dla kontraktów z jednym progmem wartościowym oraz metody wartości oczekiwanej dla kontraktów, w których występuje więcej progów wartościowych, od których przyznawany jest klientowi rabat.

Alokacja ceny transakcyjnej do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia

Spółka przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniami Spółki – przysługiwać jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Ujęcie przychodów w momencie spełnienia zobowiązań do wykonania świadczenia

Spółka ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełnienia) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzonego dobra lub usługi (tj. składnika aktywów) klientowi (klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów). Przychody ujmowane są jako kwoty równe cenie transakcyjnej, która została przypisana do danego zobowiązania do wykonania świadczenia.

Spółka przenosi kontrolę nad dobrem lub usługą w miarę upływu czasu i tym samym spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia oraz ujmuje przychody w miarę upływu czasu, jeśli spełniony jest jeden z następujących warunków:

- klient jednocześnie otrzymuje i czerpie korzyści płynące ze świadczenia w miarę jego wykonywania,
- w wyniku wykonania świadczenia powstaje lub zostaje ulepszony składnik aktywów, a kontrolę nad tym składnikiem aktywów – w miarę jego powstawania lub ulepszania – sprawuje klient,
- w wyniku wykonania świadczenia nie powstaje alternatywnym zastosowaniem dla Spółki, a Spółce przysługujące egzekwulne prawo do zapłaty za dotychczas wykonane świadczenie.

Poniższa tabela podsumowuje wpływ wdrożenia MSSF 9 i MSSF 15 na jednostkowe sprawozdanie finansowe Spółki na dzień 1 stycznia 2018 roku:

	Zastosowany standard MSSF/MSR	31 grudnia 2017 Wartość bilansowa	Zmiana wynikająca ze zmiany klasyfikacji	Zmiana wynikająca ze zmiany wyceny	1 stycznia 2018 Wartość bilansowa	1 stycznia 2018 Wpływ na zyski zatrzymane
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	MSR 39	41	(41)	-	-	-
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	MSSF 9	-	41	-	41	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	MSR 39/MSSF 9	7 335	-	(17)	7 318	(17)
Pozostałe aktywa (pożyczki udzielone)	MSR 39/MSSF 9	750	-	(10)	740	(10)
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe z tytułu programów lojalnościowych	MSR 18	145	(145)	-	-	-
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe z tytułu kart przedpłaconych	MSR 18	19	(19)	-	-	-
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	MSSF 15	-	164	-	164	-
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego		782	-	(3)	779	3

Zmiana wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności wynika ze zmiany wyceny odpisów z tytułu utraty wartości oszacowanych zgodnie z MSSF 9 uwzględniającej wymogi modelu oczekiwanych strat kredytowych.

Wpływ zastosowania MSSF 15 na pozycje jednostkowe sprawozdania finansowego Spółki w 2018 roku w porównaniu z MSR 11, MSR 18 i związanymi z nimi interpretacjami był nieistotny.

Standardy opublikowane i zatwierdzone przez Unię Europejską, jeszcze nieobowiązujące

➤ MSSF 16 Leasing (MSSF 16)

Wybrane zasady rachunkowości

MSSF 16 „Leasing” został opublikowany 13 stycznia 2016 roku i został przyjęty przez Unię Europejską 31 października 2017 roku.

Zgodnie z wymogami MSSF, od dnia 1 stycznia 2019 roku, Spółka zastosuje wymogi nowego Standardu dotyczące ujmowania, wyceny i prezentacji umów leasingu. Zastosowanie nowego Standardu zostanie dokonane zgodnie z przepisami przejściowymi zawartymi w MSSF 16.

Spółka dokona wdrożenia MSSF 16 przy zastosowaniu zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, dlatego też, dane porównawcze za 2018 rok nie zostaną przekształcone a ewentualny łączny efekt pierwszego zastosowania nowego standardu zostanie ujęty, jako korekta bilansu otwarcia zysków zatrzymanych w dniu pierwszego zastosowania.

Definicja leasingu

Spółka stosuje obecnie definicję leasingu określoną zgodnie z KIMSF 4. Począwszy od 1 stycznia 2019, Spółka będzie oceniać czy umowa stanowi lub zawiera leasing w oparciu o definicję leasingu opisaną w MSSF 16.

Zgodnie z MSSF 16, umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeżeli na jej mocy przekazuje się prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie. Aby ocenić, czy umową przekazuje się prawo sprawowania kontroli nad użytkowaniem danego składnika aktywów przez dany okres, Spółka ocenia, czy przez cały okres użytkowania klient dysponuje łącznie następującymi prawami:

- prawem do uzyskania zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych z użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów oraz
- prawem do kierowania użytkowaniem zidentyfikowanego składnika aktywów

Spółka stosuje nowe wytyczne dotyczące identyfikacji leasingu tylko w odniesieniu do umów, które zawarła (lub zmieniła) w dniu pierwszego zastosowania tj. 1 stycznia 2019 r. lub po tym dniu. Tym samym, w odniesieniu do wszystkich umów zawartych przed 1 stycznia 2019 r. zastosuje praktyczne zwolnienie przewidziane w MSSF 16, zgodnie z którym jednostka nie jest zobowiązana do ponownej oceny tego, czy umowa jest leasingiem czy zawiera leasing w dniu pierwszego zastosowania. Zamiast tego, Spółka stosuje MSSF 16 jedynie do umów, które wcześniej zidentyfikowano jako leasingi zgodnie z MSR 17 oraz KIMSF 4.

Spółka jako leasingobiorca

Zgodnie ze stosowanym obecnie MSR 17 *Leasing*, Spółka klasyfikuje umowy leasingu jako leasing finansowy, bądź operacyjny w oparciu o ocenę, czy nastąpiło przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści wynikających z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na Spółkę, jako leasingobiorcę. Zgodnie z MSSF 16, Spółka ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązania z tytułu leasingu dla wszystkich umów leasingu, z wyjątkiem przypadków, gdy MSSF 16 przewiduje zwolnienia dotyczące ujęcia.

Dla niezakończonych na 1 stycznia 2019 r. umów leasingu, klasyfikowanych obecnie jako leasingi operacyjne, Spółka rozpoznaje aktywa z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązania z tytułu leasingu następująco:

- zobowiązanie leasingowe wycenia w wartości bieżącej pozostałych do dokonania płatności leasingowych, zdyskontowanych z wykorzystaniem krańcowej stopy procentowej dla danej umowy w dniu pierwszego zastosowania,
- wartość prawa do użytkowania bazowych składników aktywów dla poszczególnych umów leasingowych (odrębnie dla każdej umowy) ustala w wartości równej zobowiązaniu leasingowemu.

Stosując zmodyfikowaną retrospektywną metodę wdrożenia MSSF 16, Spółka skorzystała z następujących praktycznych rozwiązań w odniesieniu do umów leasingu uprzednio sklasyfikowanych jako leasingi operacyjne zgodnie z MSR 17 i w związku z tym ujmuje w ciężar kosztów następujące rodzaje umów:

- umowy leasingu, których okres kończy się do 12 miesięcy od daty początkowego zastosowania Standardu;
- umowy leasingu, w przypadku których bazowy składnik aktywów będący przedmiotem leasingu ma niską wartość, tj. nie wyższą niż 5 tys USD, przykładowo: butle z gazem technicznym, ekspresy do kawy, inne małe elementy wyposażenia.

Po początkowym ujęciu, Spółka wycenia prawo do użytkowania składnika aktywów podobnie jak inne trwałe aktywa niefinansowe a zobowiązanie z tytułu leasingu podobnie do zobowiązań finansowych. W rezultacie, po początkowym ujęciu, Spółka ujmuje amortyzację składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania (z wyjątkiem przypadku, gdy prawo spełnia definicję nieruchomości inwestycyjnej) i odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu.

Na początkową wycenę zarówno aktywów jak i zobowiązań istotny wpływ ma ustalenie okresu leasingu. Zgodnie z definicją okresu leasingu wg MSSF 16, okres ten obejmuje okres nieodwołalny oraz okresy, które wynikają z opcji przedłużenia lub opcji wypowiedzenia, o ile istnieje uzasadniona pewność, że Spółka wykona opcję przedłużenia lub z opcji wypowiedzenia nie skorzysta.

Ponadto, Spółka dokonała innych subiektywnych ocen przy dokonywaniu szacunków i założeń, mających wpływ na wycenę zobowiązań z tytułu leasingu oraz praw do użytkowania składników aktywów, w zakresie:

- określenia krańcowych stóp procentowych, stosowanych przy dyskontowaniu przyszłych przepływów pieniężnych;
- wskazania okresów użyteczności praw do użytkowania składników aktywów, ujętych na dzień 1 stycznia 2019 roku;
- struktury stałych i zmiennych płatności w umowie.

Krańcowe stopy procentowe zostały określone jako suma:

- a) stopy wolnej od ryzyka (risk free rate), wyznaczonej na bazie IRS (Interest Rate Swap) zgodnie z okresem zapadalności stopy dyskonta i odpowiedniej stopy bazowej dla danej waluty, oraz
- b) premii za ryzyko kredytowe Spółki w oparciu o marżę kredytową

Dla niezakończonych na 1 stycznia 2019 r. umów leasingów, które zostały wcześniej sklasyfikowane jako leasingi finansowe zgodnie z MSR 17, wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązania z tytułu leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku zostanie określona jako wartość bilansowa składnika aktywów objętego leasingiem i zobowiązania z tytułu leasingu bezpośrednio sprzed tego dnia wycenioną zgodnie z MSR 17.

Średnia ważona krańcowa stopa procentowa Spółki jako leasingobiorcy zastosowana do zobowiązań z tytułu leasingu ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 1 stycznia 2019 roku wyniosła 3,28 %.

Wpływ na sprawozdanie finansowe na dzień początkowego zastosowania przedstawia się następująco:

Spółka dokonała oszacowania wpływu MSSF 16 i ustaliła, że na dzień 1 stycznia 2019 roku Spółka rozpozna aktywa z tytułu prawa do użytkowania równe zobowiązaniom z tytułu leasingu w kwocie równej w wysokości 2 012 mln PLN, co nie spowoduje powstania różnicy wartości do ujęcia w pozycji zysków zatrzymanych.

Główne składniki, które zostały rozpoznane jako aktywa z tytułu prawa do użytkowania stanowią prawa wieczystego użytkowania gruntów, grunty dzierżawione pod stacje paliw i miejsca obsługi podróżnych, pomieszczenia biurowe, cysterny kolejowe i autocysterny.

Spółka jako leasingodawca

W odniesieniu do umów w których Spółka jest leasingodawcą, na moment wdrożenia MSSF 16 Spółka nie dokonuje żadnych korekt. Począwszy od 1 stycznia 2019 roku, Spółka ujmuje ww. umowy zgodnie z MSSF 16.

Standardy przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB), oczekujące na zatwierdzenie przez Unię Europejską

- MSSF 14 - Odroczone salda z regulowanej działalności
- MSSF 17 - Umowy ubezpieczeniowe
- Zmiany do MSSF 3 – Połączenie przedsięwzięć
- Zmiany do MSSF 10 - Skonsolidowane sprawozdania finansowe oraz MSR 28 - Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach; Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany
- Zmiany do MSR 1 - Prezentacja sprawozdań finansowych i MSR 8 - Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów: Definicja istotności
- Zmiany do MSR 19 - Świadczenia pracownicze: Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu
- Zmiany do różnych standardów - Poprawki do MSSF (cykl 2015-2017): Dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa
- Zmiany odniesień do założeń koncepcyjnych zawartych w MSSF (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później).

Spółka oczekuje, iż powyżej wymienione standardy nie będą miały istotnego wpływu na jednostkowe sprawozdanie finansowe PKN ORLEN.

Spółka zamierza przyjąć wymienione powyżej nowe standardy MSSF opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lecz nieobowiązujące do dnia zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego zgodnie z datą ich wejścia w życie.

6. RÓŻNICE POMIĘDZY DANYMI UJAWNIONYMI W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM A UPREDNIO SPORZĄDZONYMI I OPUBLIKOWANYMI SPRAWOZDANIAMI FINANSOWYMI

Zmiany wprowadzone w stosunku do danych finansowych opublikowanych w dniu 24 stycznia 2019 roku w skonsolidowanym raporcie kwartalnym za IV kwartał 2018 roku wpływające na sumę bilansową i zysk netto:

	Dane ujawnione w kwartalnej informacji finansowej za 4Q 2018	Korekta	Dane ujawnione w jednostkowym sprawozdaniu finansowym za 2018 rok
Aktywa, w tym:	53 810	987	54 797
Akcje i udziały w jednostkach powiązanych*	14 103	987	15 090
Pasywa, w tym:	53 810	987	54 797
Zyski zatrzymane	28 165	987	29 152
Zysk netto, w tym:	4 447	987	5 434
Przychody finansowe	2 288	987	3 275

Korekta dotyczy odwrócenia części dokonanych historycznie odpisów aktualizujących wartość inwestycji w udziały ORLEN Upstream.

7. DANE SEGMENTOWE

- 7.1. Segmenty działalności
7.2. Przychody, koszty, wyniki finansowe, nakłady inwestycyjne
7.3. Aktywa w podziale na segmenty operacyjne

7.1. SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI

DOWNSTREAM

- Produkcja
- Sprzedaż rafineryjna i petrochemiczna
- Energetyka

FUNKCJE
KORPORACYJNE

- Zarządzanie
- Administracja
- Pozostałe stanowiące tzw. pozycję uzgodnieniową

DETAL

- Działalność na stacjach paliw

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Oceny wyników finansowych segmentów operacyjnych i decyzje o przydziale zasobów dokonywane są głównie na bazie EBITDA. Wskaźnik EBITDA jest jedną z miar efektywności prowadzonej działalności, która nie jest zdefiniowana w MSSF. Spółka definiuje wskaźnik EBITDA jako zysk/(strata) netto za dany okres sprawozdawczy przed uwzględnieniem wpływu podatku dochodowego, efektów działalności finansowej oraz kosztów amortyzacji.

Przychody z transakcji z podmiotami zewnętrznymi i transakcje między segmentami realizowane są na warunkach rynkowych.

7.2. PRZYCHODY, KOSZTY, WYNIKI FINANSOWE, NAKŁADY INWESTYCYJNE

2018 rok

	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Funkcje Korporacyjne	Wyłączenia	Razem
Sprzedaż zewnętrzna	8.1.1, 8.1.2	66 434	20 483	80	-	86 997
Sprzedaż między segmentami		14 145	-	85	(14 230)	-
Przychody ze sprzedaży		80 579	20 483	165	(14 230)	86 997
Koszty operacyjne ogółem		(77 042)	(18 811)	(817)	14 230	(82 440)
Pozostałe przychody operacyjne	8.1.9	249	76	106	-	431
Pozostałe koszty operacyjne	8.1.10	(67)	(110)	(177)	-	(354)
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	8.1.12	4	-	(14)	-	(10)
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej		3 723	1 638	(737)	-	4 624
Przychody i koszty finansowe netto	8.1.11					1 634
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	8.1.12					(3)
Zysk przed opodatkowaniem						6 255
Podatek dochodowy						(821)
Zysk netto						5 434
Amortyzacja	8.1.8	1 001	283	81	-	1 365
EBITDA		4 724	1 921	(656)	-	5 989
CAPEX		733	458	167	-	1 358

2017 rok

	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobycie	Funkcje Korporacyjne	Wyłączenia	Razem
Sprzedaż zewnętrzna	8.1.1, 8.1.2	53 410	16 530	-	72	-	70 012
Sprzedaż między segmentami		11 112	-	-	90	(11 202)	-
Przychody ze sprzedaży		64 522	16 530	-	162	(11 202)	70 012
Koszty operacyjne ogółem		(60 649)	(15 251)	-	(754)	11 202	(65 452)
Pozostałe przychody operacyjne	8.1.9	317	74	1	57	-	449
Pozostałe koszty operacyjne	8.1.10	(48)	(100)	-	(74)	-	(222)
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej		4 142	1 253	1	(609)	-	4 787
Przychody i koszty finansowe netto	8.1.11						2 260
Zysk przed opodatkowaniem							7 047
Podatek dochodowy							(945)
Zysk netto							6 102
Amortyzacja	8.1.8	887	265	-	89	-	1 241
EBITDA		5 029	1 518	1	(520)	-	6 028
CAPEX		1 352	400	-	159	-	1 911

CAPEX- zwiększenie rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, nieruchomości inwestycyjnych oraz prawa wieczystego użytkowania gruntów wraz z kapitalizacją kosztów finansowania zewnętrznego oraz zmniejszenie z tytułu not naliczonych za nieterminowe realizacje inwestycji.

7.3. AKTYWA W PODZIALE NA SEGMENTY OPERACYJNE

	31/12/2018	31/12/2017
Segment Downstream	29 226	27 650
Segment Detal	3 997	3 851
Aktywa segmentów	33 223	31 501
Funkcje Korporacyjne	21 574	17 851
	54 797	49 352

Do segmentów operacyjnych przyporządkowuje się wszystkie aktywa z wyjątkiem aktywów finansowych, aktywów podatkowych oraz środków pieniężnych. Aktywa użytkowane wspólnie przez segmenty operacyjne przydziela się na podstawie przychodów generowanych przez poszczególne segmenty operacyjne.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku rzeczowe aktywa trwałe (nota 8.2.1), wartości niematerialne (nota 8.2.2) i prawa wieczystego użytkowania gruntów (nota 8.2.8) zlokalizowane były na terenie Polski.

8. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO JEDNOSTKOWEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

- 8.1. Noty objaśniające do sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów
- 8.2. Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej
- 8.3. Noty objaśniające do instrumentów finansowych oraz ryzyka finansowego
- 8.4. Pozostałe noty objaśniające

8.1. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

8.1.1. Przychody ze sprzedaży

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży dóbr i usług ujmuje się w momencie spełnienia (lub w trakcie spełnienia) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonego dobra lub usługi (tj. składnika aktywów) klientowi. Przekazanie składnika aktywów następuje w momencie, gdy klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów. Następujące okoliczności świadczą o przeniesieniu kontroli zgodnie z MSSF 15: bieżące prawo sprzedającego do zapłaty za składnik aktywów, posiadanie przez klienta tytułu prawnego do aktywa, fizyczne posiadanie składnika aktywów, transfer ryzyk i korzyści oraz przyjęcie składnika aktywów przez klienta. Przychody obejmują kwoty otrzymane i należne z tytułu dostarczonych produktów, towarów, materiałów i usług, pomniejszone o rabaty oraz podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy i opłatę paliwową. Wysokość przychodów ustala się według wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej. Przychody ze sprzedaży produktów, towarów, materiałów i usług są korygowane o zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne dotyczące powyższych przychodów. Przychody i koszty dotyczące usług, których moment rozpoczęcia i zakończenia przypadają w różnych okresach sprawozdawczych, ujmuje się na podstawie stopnia zaawansowania usługi, jeżeli można w wiarygodny sposób wycenić wynik z transakcji, w innych przypadkach, przychody ujmuje się tylko do wysokości kosztów poniesionych do danego dnia, nie wyższych jednak od kosztów, które Spółka spodziewa się odzyskać.

PROFESJONALNY OSĄD

Spółka w oparciu o dokonane analizy klauzul umownych w kontraktach sprzedażowych zidentyfikowała model agencyjny głównie w obszarze sprzedaży gazu ziemnego i LPG. W pozostałych transakcjach, w tym sprzedaży ropy naftowej do spółek zależnych Grupy ORLEN, Spółka pełni rolę zleceniodawcy. Zobowiązanie z tytułu programu lojalnościowego VITAY, powstaje w momencie sprzedaży dóbr i usług na stacjach własnych i franczyzowych dla każdej pojedynczej transakcji sprzedaży oraz w przypadku zakupu przez klientów Spółki w e-Sklepach partnerów i polega na naliczeniu punktów uprawniających do zniżek na przyszłe zakupy. Do ujęcia zobowiązania przyjęty jest współczynnik 68,5% uwzględniający prawdopodobieństwo jego realizacji, w oparciu o empiryczne dane wykorzystanych punktów w stosunku do wydanych klientom w okresie ostatnich 36 miesięcy. Spółka dokonała oceny, że świadczone usługi marketingowe na rzecz dostawców, od których kupuje towary są nierozdzielnie związane z zakupem tych towarów, stąd przychody z usługi pomniejszają koszty związane z ich zakupem i wydaniem do sprzedaży.

	2018	2017
	NOTA	
Przychody ze sprzedaży produktów i usług	46 396	34 611
przychody z tytułu umów z klientami	46 272	-
wyłączone z zakresu MSSF 15	124	-
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	40 601	35 401
przychody z tytułu umów z klientami	40 601	-
Przychody ze sprzedaży, w tym:	86 997	70 012
przychody z tytułu umów z klientami	8.1.4 - 8.1.7 86 873	-

Umowy wyłączone z zakresu MSSF15 dotyczą umów leasingowych

Zobowiązania do wykonania świadczenia

Spółka w ramach zawieranych kontraktów, zobowiązuje się do dostarczenia na rzecz klientów głównie produktów oraz towarów rafinerijnych, petrochemicznych, energii oraz ropy naftowej i gazu. W ramach tych umów Spółka działa jako zleceniodawca. Ceny transakcyjne w występujących umowach z klientami nie podlegają ograniczeniom. Umowy obowiązujące w Spółce nie przewidują zobowiązań do przyjęcia zwrotów, zwrotów wynagrodzenia i innych podobnych zobowiązań. W umowach z klientami nie występuje istotny element finansowania. Spółka nie identyfikuje przychodów, dla których otrzymanie zapłaty jest warunkowe. Udzielone w ramach umów gwarancje są gwarancjami stanowiącymi zapewnienie klienta, że dany produkt jest zgodny z ustaloną specyfikacją. Nie polegają one na świadczeniu oddzielnej usługi.

W ramach segmentu Downstream występuje głównie sprzedaż z odroczonym terminem płatności. W ramach segmentu Detal występuje zarówno sprzedaż gotówkowa jak również sprzedaż realizowana z odroczonym terminem płatności, przy użyciu kart paliwowych upoważniających klientów do ciągłego zakupu w sieci stacji paliw. Rozliczenia z klientami odbywają się w okresach dwutygodniowych (tzw. Karty Flotowe).

Zazwyczaj płatność jest wymagalna po dostarczeniu dobra lub po zakończeniu usługi. W umowach z klientami segmentu Downstream i Detal w większości stosowane są terminy płatności nie przekraczające 30 dni.

Otoczenie makroekonomiczne

PKN ORLEN funkcjonuje w warunkach zmiennego otoczenia makroekonomicznego. Sytuacja gospodarcza, rynek pracy oraz trendy makroekonomiczne mają istotny wpływ na poziom konsumpcji paliw i produktów petrochemicznych, a w konsekwencji na wielkość i ceny ich sprzedaży. Na marżę w segmencie Downstream głównie wpływa dynamika cen ropy. Ceny ropy są kształtowane przez takie czynniki jak zmiany popytu, wydobycia i zapasów ropy oraz paliw.

Podstawowym wskaźnikiem odzwierciedlającym sytuację gospodarczą jest wskaźnik PKB (Produkt Krajowy Brutto), który determinowany przez konsumpcję, nakłady inwestycyjne oraz eksport pozwala ocenić w jakim stadium znajduje się gospodarka. Ze zmianami wskaźnika PKB zazwyczaj skorelowane są zmiany stopy bezrobocia oraz konsumpcji paliw. Ogólna kondycja gospodarki, mierzona między innymi poziomem PKB wpływa na bieżące, jak i przyszłe zachowania konsumentów.

Podział przychodów z umów z klientami według kryteriów

Spółka dokonuje podziału przychodów z umów z klientami w podziale na:

- rodzaj dobra lub usługi,
- region geograficzny,
- rodzaj umowy,
- termin przekazania,
- okres obowiązywania umowy,
- kanał sprzedaży.

W ocenie Spółki podział wg powyższych kryteriów umożliwia w najlepszym stopniu na zapoznanie się z charakterem, kwotą, terminami uzyskania oraz niepewnością związaną z przychodami i przepływami pieniężnymi wynikającymi z umów z klientami.

8.1.2. Przychody ze sprzedaży według segmentów operacyjnych w podziale na asortymenty

	2018
Segment Downstream	
Przychody z tytułu umów z klientami MSSF 15	66 343
Ropa	32 182
Średnie destylaty	18 687
Lekkie destylaty	4 171
Monomery	3 072
Frakcje ciężkie	3 632
PTA	1 528
Aromaty	509
Pozostałe*	2 562
wyłączone z zakresu MSSF 15	91
	66 434
Segment Detal	
Przychody z tytułu umów z klientami MSSF 15	20 458
Średnie destylaty	11 142
Lekkie destylaty	6 487
Pozostałe**	2 829
wyłączone z zakresu MSSF 15	25
	20 483
Funkcje Korporacyjne	
Przychody z tytułu umów z klientami MSSF 15	72
wyłączone z zakresu MSSF 15	8
	80
	86 997

* Pozostałe obejmują głównie: butadien, aceton, fenol, glikole oraz przychody ze sprzedaży usług, materiałów i energii

** Pozycja pozostałe w segmencie Detal obejmuje głównie sprzedaż towarów pozapaliwowych

	2017
Segment Downstream	
Ropa	26 388
Średnie destylaty	14 048
Lekkie destylaty	3 378
Monomery	2 898
Frakcje ciężkie	2 708
PTA	1 398
Aromaty	562
Pozostałe*	2 030
	53 410
Segment Detal	
Średnie destylaty	8 709
Lekkie destylaty	5 450
Pozostałe**	2 371
	16 530
Funkcje Korporacyjne	72
	70 012

* Pozostałe obejmują głównie: butadien, aceton, fenol, glikole oraz przychody ze sprzedaży usług, materiałów i energii

** Pozycja pozostałe w segmencie Detal obejmuje głównie sprzedaż towarów pozapaliwowych

W 2018 roku i w 2017 roku Spółka uzyskała przychody ze sprzedaży od trzech odbiorców produktów i towarów segmentu Downstream w łącznej kwocie odpowiednio 51 263 mln PLN i 41 886 mln PLN, które indywidualnie przekroczyły poziom 10% łącznych przychodów ze sprzedaży. Odbiorcami tymi były jednostki powiązane z PKN ORLEN.

8.1.3. Podział geograficzny przychodów ze sprzedaży - zaprezentowany według kraju siedziby zleceniodawcy

	NOTA	2018	2017
Przychody z tytułu umów z klientami			
Polska		49 447	39 486
Litwa, Łotwa, Estonia		18 061	14 343
Czechy		14 742	12 183
Niemcy		1 041	1 035
Pozostałe kraje		3 582	2 965
		86 873	70 012
wyłączone z zakresu MSSF 15 - Polska		124	-
	7.2. 8.1.1	86 997	70 012

Pozycja pozostałe kraje zawiera głównie sprzedaż zrealizowaną dla klientów ze Szwajcarii, Irlandii, Holandii, Wielkiej Brytanii, Węgier.

8.1.4. Przychody z tytułu umów z klientami według kryterium rodzaju umowy

	Segment Downstream	Segment Detal	Funkcje Korporacyjne	Razem
	NOTA			
Oparte na stałej cenie	66 325	20 458	47	86 830
Oparte na zmiennej cenie	-	-	25	25
Rozliczane w oparciu o zużyty czas i nakłady	18	-	-	18
	66 343	20 458	72	86 873
	8.1.1			

Klient posiada prawo do rabatów, kar, które stanowią zgodnie z MSSF 15 element zmiennego wynagrodzenia. Spółka ujmuje przychody w kwocie wynagrodzenia, co do którego – zgodnie z oczekiwaniami – będzie uprawniona i który nie ulegnie odwróceniu w przyszłości. W konsekwencji nie ujmuje przychodów, które mogą się zmienić w związku z udzielonymi rabatami oraz nałożonymi karami.

8.1.5. Przychody z tytułu umów z klientami według terminu przekazania

	Segment Downstream	Segment Detal	Funkcje Korporacyjne	Razem
	NOTA			
W określonym momencie	49 628	14 893	18	64 539
W miarę upływu czasu	16 715	5 565	54	22 334
	66 343	20 458	72	86 873
	8.1.1			

Przeniesienie kontroli jako moment rozpoznania przychodu na gruncie MSSF 15 jest pojęciem szerszym niż transfer ryzyk i korzyści, stąd zmianie może ulec moment rozpoznawania przychodu. W ramach segmentu Downstream, w zakresie sprzedaży produktów petrochemicznych i rafineryjnych Spółka ujmuje przychody z tytułu spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, w zależności od zastosowanych warunków dostawy (Incoterms). W przypadku niektórych dostaw na Spółce ciąży obowiązek organizacji transportu lub/i ubezpieczenia. W przypadku, kiedy kontrola nad dobrem przechodzi na klienta przed wykonaniem usługi transportu, dostawa dobra oraz transport (oraz ewentualnie ubezpieczenie) stanowią odrębne zobowiązania do wykonania świadczenia. Dostawa dobra jest świadczeniem spełnianym w punkcie czasu, natomiast usługa transportu jest usługą ciągłą (spełnianą w miarę upływu czasu). W przypadku usługi transportu oraz ubezpieczenia klient jednocześnie otrzymuje i czerpie korzyści płynące z usługi.

W segmencie Detal momentem spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia jest moment wydania dobra, z wyłączeniem sprzedaży paliw przy użyciu Kart Flotowych.

W przypadku sprzedaży przekazywanej w miarę upływu czasu Spółka ujmuje przychody co najmniej w okresach miesięcznych, gdzie rozliczenia między stronami umowy odbywają się cyklicznie i odzwierciedlają kwotę do otrzymania wynagrodzenia, które przysługuje Spółce za przekazanie towarów i usług klientowi. Przychody w ramach segmentu Downstream dotyczą głównie energii i ciepła oraz sprzedaży paliw przy użyciu Kart Flotowych w ramach segmentu Detal.

8.1.6. Przychody z tytułu umów z klientami według okresu obowiązywania umowy

	Segment Downstream	Segment Detal	Funkcje Korporacyjne	Razem
	NOTA			
Krótkoterminowe	65 521	20 458	8	85 987
Długoterminowe	822	-	64	886
	66 343	20 458	72	86 873
	8.1.1			

W Spółce w większości okres obowiązywania umów jest krótkoterminowy. Przychody dotyczące usług, których moment rozpoczęcia i zakończenia przypadają w różnych okresach sprawozdawczych (umowy długoterminowe), ujmuje się na podstawie stopnia zaawansowania usługi, jeżeli można w wiarygodny sposób wycenić wynik z transakcji. Umowy długoterminowe, które pozostają niespełnione w całości na dzień bilansowy dotyczą m.in. sprzedaży energii.

8.1.7. Przychody z tytułu umów z klientami według kanałów sprzedaży

	Segment Downstream	Segment Detal	Funkcje Korporacyjne	Razem
	NOTA			
Sprzedaż bezpośrednia	-	20 458	-	20 458
Pozostała sprzedaż	66 343	-	72	66 415
	66 343	20 458	72	86 873
	8.1.1			

Spółka realizuje sprzedaż bezpośrednio klientom końcowym w segmencie Detal zarządzającym siecią blisko 1 787 stacji paliw: 1 342 stacji własnych i 445 stacji prowadzonych w systemie umowy franszyzy.

Sprzedaż Spółki do klientów w segmencie Downstream realizowana jest przy wykorzystaniu sieci uzupełniających się elementów infrastruktury: terminali paliw, lądowych baz przeładunkowych, sieci rurociągów, a także transportu kolejowego oraz system samochodowych.

8.1.8. Koszty według rodzaju

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Koszty

Koszt własny sprzedaży obejmuje koszt sprzedanych wyrobów, towarów, materiałów i usług oraz odpisy wartości zapasów do ich cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania. Koszty są korygowane o zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne dotyczące powyższych kosztów. Koszty sprzedaży obejmują koszty pośrednictwa w sprzedaży, koszty handlowe, koszty reklamy i promocji oraz koszty dystrybucji. Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty związane z zarządzaniem i administrowaniem Spółką jako całością.

	2018	2017	Udział %	
			2018	2017
Zużycie materiałów i energii	(37 420)	(26 223)	45,1%	39,6%
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(39 299)	(34 251)	47,4%	51,8%
Usługi obce	(2 729)	(2 478)	3,3%	3,7%
Świadczenia pracownicze, w tym:	(839)	(780)	1,0%	1,2%
wynagrodzenia	(683)	(636)	0,8%	0,9%
ubezpieczenia społeczne	(115)	(106)	0,1%	0,2%
Amortyzacja	(1 365)	(1 241)	1,6%	1,9%
Podatki i opłaty	(1 092)	(971)	1,3%	1,5%
Pozostałe	(256)	(235)	0,3%	0,3%
	(83 000)	(66 179)	100,0%	100,0%
Zmiana stanu zapasów	364	500		
Świadczenia na własne potrzeby	196	227		
Koszty operacyjne	(82 440)	(65 452)		
Koszty sprzedaży	2 850	2 547		
Koszty ogólnego zarządu	809	799		
Koszt własny sprzedaży	(78 781)	(62 106)		

8.1.9. Pozostałe przychody operacyjne

	2018	2017
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	23	45
Odwrocenie rezerw	14	23
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość należności	-	31
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	61	61
Kary i odszkodowania	30	144
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych dotyczących ekspozycji operacyjnej	63	-
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych dotyczących ekspozycji operacyjnej w ramach centralizacji	13	-
Część nieefektywna dotycząca wyceny i rozliczenia ekspozycji operacyjnej	35	-
Rozliczenie kosztów zabezpieczenia	20	-
Pozostałe, w tym:	172	145
otrzymane/należne certyfikaty energetyczne	145	132
	431	449

8.1.10. Pozostałe koszty operacyjne

	2018	2017
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	(34)	(36)
Utworzenie rezerw	(30)	(27)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności	-	(16)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(86)	(66)
Kary, szkody i odszkodowania	(11)	(17)
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych dotyczących ekspozycji operacyjnej	(48)	-
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych dotyczących ekspozycji operacyjnej w ramach centralizacji	(21)	-
Część nieefektywna dotycząca wyceny i rozliczenia ekspozycji operacyjnej	(28)	-
Pozostałe, w tym:	(96)	(60)
darowizny	(59)	(26)
	(354)	(222)

Począwszy od 1 stycznia 2018 roku Spółka prezentuje rozliczenie i wycenę pochodnych instrumentów finansowych niewyznaczonych dla celów rachunkowości zabezpieczeń oraz część nieefektywną pochodnych instrumentów zabezpieczających, dotyczących zabezpieczenia ekspozycji na ryzyko związane z podstawową działalnością operacyjną, w pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych. W poprzednim okresie Spółka prezentowała powyższe transakcje w ramach przychodów i kosztów finansowych. Dane porównawcze nie zostały przekształcone ze względu na ich nieistotny wpływ.

W efekcie zmiany prezentacji Spółka ujmuje zarówno zmiany wartości pozycji zabezpieczonej jak i efekty transakcji zabezpieczających w ramach wyniku z działalności operacyjnej.

W 2018 roku pozycje netto wycen i rozliczeń pochodnych instrumentów finansowych dotyczących ekspozycji operacyjnej (instrumenty niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń) wyniosły 15 mln PLN i dotyczyły głównie przyszłej sprzedaży produktów, w tym po stałej cenie, natomiast pozycje netto części nieefektywnych dotyczących ekspozycji operacyjnej wyniosły 7 mln PLN i dotyczyły głównie swapów towarowych zabezpieczających ryzyka związane z morskimi zakupami ropy.

8.1.11. Przychody i koszty finansowe

8.1.11.1. Przychody finansowe

	NOTA	2018	2017
Odsetki obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej		60	49
Odsetki z tytułu leasingu		1	1
Nadwyżka dodatnich różnic kursowych		-	632
Dywidendy		870	1 599
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych		1 157	617
Odwrócenie odpisów aktualizujących akcje i udziały w jednostkach powiązanych	8.2.4	1 005	829
Pozostałe		182	66
		3 275	3 793

8.1.11.2. Koszty finansowe

	NOTA	2018	2017
Odsetki obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej		(270)	(195)
Odsetki z tytułu leasingu		(7)	(6)
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych		(382)	-
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych		(795)	(743)
Utworzenie odpisów aktualizujących akcje i udziały w jednostkach powiązanych	8.2.4	-	(542)
Pozostałe		(187)	(47)
		(1 641)	(1 533)

W 2018 roku pozycje netto wycen i rozliczeń pochodnych instrumentów finansowych (instrumenty niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń w ramach ekspozycji na ryzyko związane z działalnością finansową) wyniosły 362 mln PLN i dotyczyły głównie zabezpieczenia ryzyka zmian kursów wymiany w odniesieniu do depozytów i płatności w walutach obcych oraz zabezpieczenia stóp procentowych i płatności odsetek od obligacji. Pozycja pozostałe w przychodach finansowych i kosztach finansowych obejmuje głównie różnice transakcyjne zakupu walut oraz dodatkowo w 2017 roku rozliczenie wewnątrzgrupowych transakcji finansowych.

8.1.11.3. Odsetki netto

	NOTA	2018	2017
Przychody i koszty finansowe z tytułu odsetek netto zaprezentowane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	8.1.11.1. 8.1.11.2	(216)	(151)
Korekty zysku przed opodatkowaniem z tytułu odsetek zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		241	172
<i>otrzymane odsetki dotyczące działalności inwestycyjnej</i>		(35)	(24)
<i>zapłacone odsetki dotyczące działalności finansowej</i>		305	257
<i>naliczone odsetki dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej</i>		(29)	(61)
Odsetki netto dotyczące działalności operacyjnej nie korygujące zysku przed opodatkowaniem		25	21

8.1.11.4. Zysk/(Strata) z tytułu różnic kursowych

	NOTA	2018	2017
Nadwyżka dodatnich/(ujemnych) różnic kursowych zaprezentowana w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	8.1.11.1. 8.1.11.2	(382)	632
Korekty zysku przed opodatkowaniem z tytułu różnic kursowych zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		282	(154)
<i>zrealizowane różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej</i>		39	94
<i>niezrealizowane różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej</i>		271	(282)
<i>różnice kursowe od środków pieniężnych</i>		(28)	34
Różnice kursowe dotyczące działalności operacyjnej nie korygujące zysku przed opodatkowaniem		(100)	478

8.1.12. (Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych

	2018
(Strata) z tytułu utraty wartości należności	(108)
Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości należności	98
(Strata) z tytułu utraty wartości udzielonych pożyczek	(13)
Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości udzielonych pożyczek	10
	(13)

8.1.13. Podatek dochodowy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz odroczony. Bieżący podatek dochodowy jest to kwota ustalona na podstawie przepisów podatkowych, która jest naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres i ujmowana jako zobowiązanie w kwocie, w jakiej nie zostało zapłacone lub należność, jeśli kwota dotychczas zapłacona z tytułu bieżącego podatku dochodowego przekracza kwotę do zapłaty. Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego traktowane są w całości jako długoterminowe i nie podlegają dyskontowaniu. Podlegają one kompensacie jeżeli istnieje możliwość wyegzekwowania tytułu prawnego do przeprowadzania kompensat ujmowanych kwot.

8.1.13.1. Uzgodnienie efektywnej stawki podatku

	2018	2017
Zysk przed opodatkowaniem	6 255	7 047
Podatek dochodowy obliczony według obowiązującej stawki	(1 188)	(1 339)
Odpis aktualizujący akcje i udziały w jednostkach powiązanych	191	55
Korekty dotyczące bieżącego i odroczonego podatku dochodowego z lat poprzednich	(17)	11
Otrzymane dywidendy	165	304
Pozostałe	28	24
Podatek dochodowy	(821)	(945)
Efektywna stawka podatku	13%	13%

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku odpisy aktualizujące akcje i udziały w jednostkach powiązanych, dla których nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego wyniosły odpowiednio 7 055 mln PLN i 8 060 mln PLN.

8.1.13.2. Podatek odroczony

	31/12/2017	Wpływ wdrożenia MSSF 9	Podatek odroczony ujęty w wyniku finansowym	Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	31/12/2018
Aktywa z tytułu podatku odroczonego					
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	46	3	4	1	54
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	108	-	51	-	159
Niezrealizowane różnice kursowe	-	-	35	-	35
Strata podatkowa	9	-	(9)	-	-
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	-	-	-	-	-
Pozostałe	101	-	9	-	110
	264	3	90	1	358
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego					
Ulga inwestycyjna	27	-	(3)	-	24
Różnice przejściowe dotyczące aktywów trwałych	892	-	76	-	968
Niezrealizowane różnice kursowe	20	-	(20)	-	-
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	46	-	2	(12)	36
Pozostałe	61	-	3	-	64
	1 046	-	58	(12)	1 092
	(782)	3	32	13	(734)

	31/12/2016	Podatek odroczony ujęty w wyniku finansowym	Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	31/12/2017
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	51	(5)	-	46
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	80	28	-	108
Niezrealizowane różnice kursowe	34	(34)	-	-
Strata podatkowa	51	(42)	-	9
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	73	4	(77)	-
Pozostałe	61	40	-	101
	350	(9)	(77)	264
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego				
Ulga inwestycyjna	29	(2)	-	27
Różnice przejściowe dotyczące aktywów trwałych	812	80	-	892
Niezrealizowane różnice kursowe	-	20	-	20
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	-	(13)	59	46
Pozostałe	62	(1)	-	61
	903	84	59	1 046
	(553)	(93)	(136)	(782)

8.1.13.3. Podatek dochodowy (zapłacony)

	NOTA	2018	2017
Podatek dochodowy od zysku przed opodatkowaniem	8.1.13.1	(821)	(945)
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu podatku odroczonego		(48)	229
Zmiana stanu należności i zobowiązań z tytułu podatku dochodowego		360	(475)
Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	8.1.13.2	13	(136)
Podatek odroczony w wyniku wdrożenia MSSF9	8.1.13.2	3	-
Zobowiązanie z tytułu podatku u źródła		(55)	57
		(548)	(1 270)

8.2. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

8.2.1. Rzeczowe aktywa trwałe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rzeczowe aktywa trwałe

Wartość początkową rzeczowych aktywów trwałych początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości księgowej netto z uwzględnieniem otrzymanych dotacji. Rzeczowe aktywa trwałe wycenia się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości księgowej netto stanowiącej cenę nabycia lub koszt wytworzenia pomniejszony o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, oraz otrzymane dotacje do aktywów.

Koszty istotnych remontów, napraw i okresowych przeglądów są zaliczane do rzeczowych aktywów trwałych.

Rzeczowe aktywa trwałe amortyzuje się metodą liniową, a w uzasadnionych przypadkach metodą naturalną (katalizatory).

Poszczególne części składowe rzeczowych aktywów trwałych, których wartość jest istotna w stosunku do wartości całego składnika rzeczowych aktywów trwałych, amortyzowane są oddzielnie, zgodnie z okresem ich użytkowania.

Stosowane są następujące typowe okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych:

Budynki i budowle 10-40 lat

Urządzenia techniczne i maszyny 4-35 lat

Środki transportu i pozostałe rzeczowe aktywa trwałe 2-20 lat

Metodę amortyzacji, wartość końcową oraz okres użytkowania składnika aktywów weryfikuje się co najmniej na koniec każdego roku. W przypadku wystąpienia takiej konieczności, korekt odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w okresach następnym (prospektywnie).

Dotacje

Dotacje są ujmowane, jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki.

Dotacje dotyczące składników aktywów są ujmowane jako pomniejszenie wartości księgowej składnika aktywów i w efekcie zmniejszenie odpisów amortyzacyjnych na przestrzeni okresu jego użytkowania.

SZACUNKI

Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych

Spółka weryfikuje przewidywane okresy użytkowania składników rzeczowych aktywów trwałych na koniec każdego roku. Wpływ weryfikacji okresów użytkowania w roku 2018 skutkowało zmniejszeniem kosztów amortyzacji o 28 mln PLN w porównaniu z kosztami amortyzacji, które zostałyby ujęte na bazie okresów użytkowania stosowanych w roku 2017.

Remediacja środowiska gruntowo-wodnego

Spółka szacuje poziom rezerw dotyczących rzeczowych aktywów trwałych, które z istotnym prawdopodobieństwem są potrzebne na cele remediacji środowiska gruntowo-wodnego terenów stacji paliw, terminali paliw, baz paliw i terenów zakładów produkcyjnych. Szczegółowe informacje w [nocie 8.2.9.1](#)

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość księgowa netto na 01/01/2018						
Wartość księgowa brutto	456	13 218	12 699	765	2 365	29 503
Skumulowane umorzenie	-	(5 854)	(7 258)	(459)	-	(13 571)
Odpisy aktualizujące	(3)	(140)	(25)	(3)	(15)	(186)
Dotacje	-	-	(56)	-	-	(56)
	453	7 224	5 360	303	2 350	15 690
zwiększenia/(zmniejszenia) netto						
Nakłady inwestycyjne	-	123	71	14	1 070	1 278
Amortyzacja	-	(502)	(708)	(103)	-	(1 313)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	36	42	-	(42)	36
Odpisy aktualizujące netto, w tym: *	(1)	(8)	(3)	(1)	3	(10)
<i>utworzenie</i>	(1)	(68)	(10)	(2)	(1)	(82)
<i>odwrócenie</i>	-	53	7	1	-	61
Reklasyfikacje	7	1 050	1 274	132	(2 444)	19
Dotacje	-	-	(28)	-	-	(28)
Pozostałe	(4)	(16)	(13)	(19)	(9)	(61)
	455	7 907	5 995	326	928	15 611
Wartość księgowa netto na 31/12/2018						
Wartość księgowa brutto	459	14 378	13 821	836	940	30 434
Skumulowane umorzenie	-	(6 323)	(7 714)	(506)	-	(14 543)
Odpisy aktualizujące	(4)	(148)	(28)	(4)	(12)	(196)
Dotacje	-	-	(84)	-	-	(84)
	455	7 907	5 995	326	928	15 611
Wartość księgowa netto na 01/01/2017						
Wartość księgowa brutto	450	12 350	11 520	745	3 023	28 088
Skumulowane umorzenie	-	(5 422)	(6 879)	(438)	-	(12 739)
Odpisy aktualizujące	(3)	(144)	(20)	(3)	(15)	(185)
Dotacje	-	-	(52)	-	-	(52)
	447	6 784	4 569	304	3 008	15 112
zwiększenia/(zmniejszenia) netto						
Nakłady inwestycyjne	-	104	57	2	1 616	1 779
Amortyzacja	-	(472)	(619)	(94)	-	(1 185)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	40	86	1	(62)	65
Odpisy aktualizujące netto, w tym: *	-	4	(5)	-	-	(1)
<i>utworzenie</i>	-	(53)	(11)	(1)	(1)	(66)
<i>odwrócenie</i>	-	54	6	1	-	61
Reklasyfikacje	7	780	1 320	103	(2 204)	6
Dotacje	-	-	(4)	-	-	(4)
Pozostałe	(1)	(16)	(44)	(13)	(8)	(82)
	453	7 224	5 360	303	2 350	15 690

* Zwiększenia/(Zmniejszenia) netto odpisów aktualizujących obejmują utworzenie, odwrócenie i wykorzystanie.

W IV kwartale 2018 roku nakłady inwestycyjne zostały pomniejszone o kwotę 219 mln PLN z tytułu otrzymanych/należnych kar za nieterminowe wykonanie kontraktów inwestycyjnych.

Stopa kapitalizacji zastosowana do wyliczenia aktywowanych kosztów finansowania zewnętrznego za 2018 rok i za 2017 rok wyniosła odpowiednio 2,71% i 3,01% . Wartość księgowa brutto w pełni zamortyzowanych rzeczowych aktywów trwałych będących nadal w użytkowaniu na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła odpowiednio 1 682 mln PLN i 1 600 mln PLN.

8.2.2. Wartości niematerialne

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Wartości niematerialne

Składnik aktywów niematerialnych początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości księgowej netto z uwzględnieniem otrzymanych dotacji.

Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową począwszy od chwili, gdy są one gotowe do użycia, tzn. od momentu dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami kierownictwa przez okres odpowiadający szacowanemu okresowi ich użytkowania.

Typowe okresy użytkowania wartości niematerialnych wynoszą od 2 do 10 lat dla oprogramowania oraz od 2 do 15 lat dla koncesji, licencji, praw do patentów oraz podobnych wartości. Metodę amortyzacji oraz okres użytkowania składnika wartości niematerialnych weryfikuje się co najmniej na koniec każdego roku.

Prawa majątkowe

Główną pozycją praw majątkowych są uprawnienia do emisji CO₂ nie podlegające amortyzacji, które są poddawane analizie pod kątem utraty wartości.

Otrzymane nieodpłatnie uprawnienia ujmuje się i prezentuje w wartościach niematerialnych w korespondencji z przychodami przyszłych okresów w wartości godziwej ustalonej na dzień ich zarejestrowania. Zakupione uprawnienia ujmowane są w cenie nabycia.

Na szacowaną w okresie sprawozdawczym emisję CO₂ tworzy się rezerwę w ciężar kosztów działalności podstawowej (podatki i opłaty).

Dotacje rozlicza się w systematyczny sposób w poszczególnych okresach sprawozdawczych, aby zapewnić współmierność z kosztami tworzonej rezerwy.

Rozchód uprawnień ujmowany jest według metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło). Do praw majątkowych zalicza się ponadto certyfikaty energetyczne.

SZACUNKI

Okresy użytkowania wartości niematerialnych

Spółka weryfikuje okresy użytkowania składników wartości niematerialnych na koniec każdego roku, ze skutkiem od początku roku następnego. Zastosowanie w 2018 roku okresów użytkowania składników wartości niematerialnych z 2017 roku spowodowałoby wzrost kosztów amortyzacji o 8 mln PLN.

Zmiana stanu pozostałych wartości niematerialnych

	Patenty, znaki towarowe i licencje	Prawa majątkowe	Pozostałe	Razem
Wartość księgowa netto na 01/01/2018				
Wartość księgowa brutto	695	571	88	1 354
Skumulowane umorzenie	(481)	-	(41)	(522)
Odpisy aktualizujące	(3)	(57)	-	(60)
	211	514	47	772
zwiększenia/(zmniejszenia) netto				
Nakłady inwestycyjne	-	-	37	37
Amortyzacja	(48)	-	(3)	(51)
Pozostałe *	47	(2)	(48)	(3)
	210	512	33	755
Wartość księgowa netto na 31/12/2018				
Wartość księgowa brutto	736	569	76	1 381
Skumulowane umorzenie	(523)	-	(43)	(566)
Odpisy aktualizujące	(3)	(57)	-	(60)
	210	512	33	755
Wartość księgowa netto na 01/01/2017				
Wartość księgowa brutto	646	663	77	1 386
Skumulowane umorzenie	(442)	-	(31)	(473)
Odpisy aktualizujące	(3)	(57)	-	(60)
	201	606	46	853
zwiększenia/(zmniejszenia) netto				
Nakłady inwestycyjne	-	-	65	65
Amortyzacja	(45)	-	(10)	(55)
Pozostałe *	55	(92)	(54)	(91)
	211	514	47	772

* Pozostałe zwiększenia/(zmniejszenia) praw majątkowych w wartości księgowej netto obejmują głównie nieodpłatne nabycie praw za lata 2018 i 2017, rozliczenie praw za 2017 rok i za 2016 rok oraz przeniesienie uprawnień do energii kolorowych na aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży.

Wartość księgowa brutto w pełni zamortyzowanych wartości niematerialnych będących nadal w użytkowaniu na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła odpowiednio 237 mln PLN oraz 238 mln PLN.

8.2.2.1. Prawa majątkowe

Zmiana stanu posiadanych uprawnień do emisji CO₂ za 2018 rok

	Ilość (w tys. ton)	Wartość
01/01/2018	21 785	511
Otrzymane nieodpłatnie	3 433	145
Rozliczenie emisji za 2017 rok	(6 906)	(161)
Zakup	31	-
	18 343	495
Emisja CO ₂ w 2018 roku	7 795	190

Wartość rynkowa posiadanych uprawnień EUA przewyższa ich łączną wartość księgową, w związku z czym Spółka nie identyfikuje przesłanek utraty ich wartości.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość rynkowa jednego uprawnienia wyniosła 105,95 PLN (co odpowiada 24,64 EUR według kursu na dzień 31 grudnia 2018 roku) (źródło: www.theice.com).

Spółka na dzień 31 grudnia 2018 roku ujęła w pozycji prawa majątkowe uprawnienia do energii kolorowych (certyfikaty energetyczne) w kwocie 17 mln PLN. W 2018 roku Spółka otrzymała nieodpłatnie certyfikaty energetyczne w kwocie 148 mln PLN i rozpoznała 145 mln PLN w pozostałych przychodach operacyjnych oraz 3 mln PLN jako korektę nakładów inwestycyjnych.

Dodatkowo w pozycji należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności Spółka ujęła należne prawa majątkowe do emisji CO₂ w kwocie 25 mln PLN oraz do energii kolorowych w kwocie 60 mln PLN ([nota 8.2.5.2.](#)).

Ponadto Spółka na dzień 31 grudnia 2018 roku ujęła w pozycji aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży prawa majątkowe do emisji CO₂ w kwocie 60 mln PLN oraz uprawnienia do energii kolorowych w kwocie 89 mln PLN.

8.2.3. Akcje i udziały w jednostkach powiązanych

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Inwestycje w jednostkach powiązanych w jednostkowym sprawozdaniu finansowym

Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, niezaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży (bądź niewchodzące w skład grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży zgodnie z MSSF 5), ujmuje się w cenie nabycia z uwzględnieniem odpisów dotyczących utraty wartości.

Siedziba	31/12/2018	31/12/2017	Udział Spółki w kapitale zakładowym / w ogólnej liczbie głosów na 31/12/2018	Udział Spółki w kapitale zakładowym / w ogólnej liczbie głosów na 31/12/2017	Podstawowa działalność
Jednostki zależne i współkontrolowane					
UNIPETROL a.s.	Republika Czeska – Praha	6 035	1 813	100,00%	62,99% zarządzanie aktywami Grupy Unipetrol
ORLEN Upstream Sp. z o.o.	Polska - Warszawa	2 396	2 196	100,00%	100,00% poszukiwanie i rozpoznanie złóż węglodorów, prowadzenie wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego
AB ORLEN Lietuva	Litwa – Juodeikiai	2 297	2 297	100,00%	100,00% przerób ropy naftowej, wytwarzanie produktów rafineryjnych oraz sprzedaż hurtowa
ORLEN Deutschland GmbH	Niemcy – Elmshorn	504	504	100,00%	100,00% zarządzanie aktywami i sprzedaż detaliczna paliw
Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.	Polska – Płock	454	454	50,00%	50,00% produkcja, dystrybucja i sprzedaż poliolefin
Anwil S.A.	Polska – Włocławek	399	399	100,00%	100,00% wytwarzanie nawozów azotowych, tworzyw sztucznych i chemikaliów
ORLEN Południe S.A.	Polska – Trzebinia	245	245	100,00%	100,00% przerób ropy naftowej, produkcja i sprzedaż paliw i olejów
ORLEN Paliwa Sp. z o.o.	Polska – Widelka	145	145	100,00%	100,00% handel paliwami płynnymi, wytwarzanie, magazynowanie i przechowywanie paliw gazowych
ORLEN Oil Sp. z o.o.	Polska – Kraków	103	103	100,00%	100,00% produkcja, dystrybucja i sprzedaż olejów smarowych, płynów eksploatacyjnych
ORLEN Asfalt Sp. z o.o.	Polska – Płock	90	90	100,00%	100,00% produkcja i sprzedaż asfaltów drogowych oraz specyfików asfaltowych
Pozostałe jednostki zależne		499	445		
Zwrotne dopłaty do kapitału jednostek zależnych, w tym:		1 923	873		
ORLEN Upstream Sp. z o.o.		1 871	836		
		15 090	9 564		

Odpisy aktualizujące akcje i udziały w jednostkach powiązanych na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosły odpowiednio 7 062 mln PLN i 8 067 mln PLN i dotyczą głównie utraty wartości akcji AB ORLEN Lietuva.

W 2018 roku Spółka dokonała odwrócenia odpisów aktualizujących udziały w ORLEN Upstream w wysokości 987 mln PLN. Dodatkowe informacje dotyczące utraty wartości zostały przedstawione w [nocie 8.2.4.](#)

8.2.4. Utrata wartości aktywów trwałych

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Utrata wartości aktywów trwałych

Na koniec okresu sprawozdawczego Spółka ocenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości lub odwrócenie odpisu aktualizującego któregoś ze składników aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne (tzw. CGU – cash generating unit).

Aktywa, które samodzielnie nie generują przepływów pieniężnych, grupuje się na najniższym poziomie, na jakim powstają przepływy pieniężne niezależne od przepływów z innych aktywów (CGU). Wartość odzyskiwalna ustalana jest na poziomie CGU, do którego dany składnik aktywów należy.

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych ujmuje się w pozostałej działalności operacyjnej.

SZACUNKI I OSĄDY

Utrata wartości aktywów trwałych

Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości pojedynczych składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne. W ramach analizy wystąpienia przesłanek analizowane są zarówno czynniki zewnętrzne – w tym przede wszystkim otoczenie makroekonomiczne, jak również wewnętrzne – w tym decyzje strategiczne, aktualne projekcje finansowe i plany operacyjne. Wystąpienie przesłanki wskazującej na możliwość utraty wartości wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka zidentyfikowała przesłanki do przeprowadzenia testów na utratę wartości aktywów zgodnie z MSR 36 „Utrata wartości aktywów” związane z przyjęciem w dniu 20 grudnia 2018 roku przez Zarząd i Radę Nadzorczą PKN ORLEN Strategii Grupy ORLEN na lata 2019-2022 („Strategia”). Szczegółowe informacje dotyczące kluczowych filarów i kierunków rozwoju zostały zaprezentowane w dokumencie udostępnionym na stronie PKN ORLEN: <https://www.orken.pl/PL/RelacjeInwestorskie/Prezentacje/Strony/default.aspx>

Założenia Strategii Grupy ORLEN koncentrują się na zapewnieniu bezpieczeństwa surowcowego, wzmocnieniu pozycji rynkowej i relacji z klientami, wykorzystaniu zintegrowanego łańcucha wartości w dążeniu do doskonałości operacyjnej i zachowaniu gotowości na wyzwania rynkowe i regulacyjne. Ważnym elementem strategii jest również nastawienie na wspieranie innowacji i rozbudowa zaplecza badawczo-rozwojowego, koncentracja na bezpieczeństwie oraz troska o środowisko i otoczenie. Założenia makroekonomiczne zostały oparte o analizy i wskazania renomowanych globalnych doradców między innymi IHS Markit, Nexant, JBC Energy, PVM, EIA, Platts, Continuum Economics, Wood Mackenzie Chemicals, obserwacje głównych konkurentów oraz wiedzę ekspercką Grupy ORLEN.

Zatwierdzony w ramach Strategii Grupy ORLEN Plan Średnioterminowy w latach 2019 - 2020 zakłada wzrost cen ropy o 18 USD/bbl w porównaniu do średniej z lat 2017 – 2018 z poprzedniej strategii. Wzrost ten jest konsekwencją rosnącego popytu przy ograniczonych możliwościach wzrostu podaży.

Plan Średnioterminowy w perspektywie lat 2019-2020 zakłada wzrost modelowej marży downstream m.in. ze względu na wprowadzone zastrzeżone limity zawartości siarki w paliwie bunkrowym, (tzw efekt IMO - regulacje Międzynarodowej Organizacji Morskiej; pełna nazwa: International Maritime Organisation). W porównaniu do

średniej dla lat 2017 - 2018 z poprzedniej strategii wzrost ten wynosi 2,2 USD/bbl i jest obok stopy dyskonta pozytywnym czynnikiem wpływającym na wycenę aktywów produkcyjnych. W dalszej perspektywie, Spółka oczekuje dostosowania rynku i powrotu marż do poziomów historycznych.

Plan Średnioterminowy w latach 2019 -2020 zakłada modelową średnią marżę petrochemiczną na poziomie 808 EUR/t. W porównaniu do poprzedniej strategii, w której na lata 2017-2018 zakładano marżę petrochemiczną na poziomie 793 EUR/t, obecnie prognozowany poziom jest o 15 EUR/t wyższy. Stwarza to korzystne warunki makroekonomiczne dla procesów inwestycyjnych i pozwala na pełne wykorzystanie aktywów produkcyjnych.

Wycena udziałów w segmencie wydobywcze zależy od potencjału produkcyjnego majątku i oczekiwań co do cen surowców z uwzględnieniem ryzyka reprezentowanego przez stopę dyskonta.

Aktywa produkcyjne segmentu Wydobywcze zlokalizowane zarówno na terenie Polski jak i Kanady zostały poddane ocenie przez niezależne firmy z wykorzystaniem aktualnej wiedzy i technik geologicznych, inżynierskich oraz oprogramowania komputerowego.

Dla oceny aktywów produkcyjnych w ORLEN Upstream Kanada został przygotowany Raport Rezerw (wycena koncesji oceniająca potencjał produkcyjny aktywów).

Dla aktywów poszukiwawczych przeprowadzono ocenę praw do wydobywania (wycena z uwzględnieniem ich potencjału produkcyjnego i spodziewanego poziomu cen surowców tzw. Assessment of Non-Reserve Lands), które stanowią podstawę do oceny wartości godziwej.

Aktualne raporty ujawniły znaczący wzrost poziomu potencjału produkcyjnego względem ostatniej weryfikacji zasobów o 40%. Ocena perspektywiczności eksploatacyjnych złóż oraz odkryć ropy i gazu na terenie Polski została dokonana w oparciu o Raport Rezerw wykonany przez renomowanego europejskiego doradcę. Aktualny raport ujawnił znaczący wzrost poziomu aktywów poszukiwawczych względem ostatniej weryfikacji zasobów o 13%.

Z uwagi na brak wiarygodnego szacunku ceny, po której odbyłaby się potencjalna transakcja sprzedaży aktywów Spółki jako wartość odzyskiwalną poszczególnych jej aktywów przyjęto ich wartość użytkową zgodnie z zapisami MSR 36.20.

Testy na utratę wartości zostały przeprowadzone w oparciu o stan aktywów Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz przepływy pieniężne netto prognozowane w zatwierdzonym w ramach Strategii Planie Średnioterminowym i ww. raportach, dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stóp dyskontowych odzwierciedlających bieżące rynkowe oszacowania wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka typowe dla wycenianych aktywów.

Stopy dyskonta wyliczone zostały jako średnioważony koszt zaangażowania kapitału własnego i obcego. Źródła wskaźników makroekonomicznych niezbędnych do określenia stopy dyskonta stanowiły publikacje prof. Aswatha Damodarana (źródło: <http://pages.stern.nyu.edu>), notowania obligacji rządowych dostępne na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

Stopy dyskonta zastosowane w ramach testów odpowiednio do zdefiniowanych głównych ośrodków generowania przepływów pieniężnych („CGU” - Cash Generating Unit) w PKN ORLEN S.A. to dla CGU Rafineria 8,77%, CGU Petrochemia 8,46%, CGU Detal 6,40%, CGU Energetyka 6,33%. Okresy życia przyjęte do testów to odpowiednio dla CGU: Rafineria 24 lata, Petrochemia 25 lat, Energetyka 26 lat i Detal 12 lat. Po okresie objętym Planem Średnioterminowym na lata 2019-2022 przyjęto stałą stopę wzrostu przepływów pieniężnych oszacowaną dla Polski na poziomie długoterminowej inflacji w wysokości 2,50%.

Spółka na dzień 31 grudnia 2018 roku nie stwierdziła utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych.

Akcje i udziały

Dla celów badania utraty wartości akcji i udziałów, każda jednostka powiązana została potraktowana jako oddzielna jednostka generująca przepływy pieniężne.

Aktualizację wyceny wartości użytkowej przeprowadzono na bazie przepływów pieniężnych ujętych w Planie Średnioterminowym na lata 2019-2022 i Planie Finansowym na rok 2019 dyskontowanych do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stóp dyskontowych wyliczonych jako średnioważony koszt zaangażowania kapitału własnego i obcego, przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, odzwierciedlających bieżące rynkowe oszacowania wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka typowe dla wycenianych aktywów. W kalkulacjach uwzględniono zmiany kapitału pracującego netto oraz wartość długu netto.

Raporty Rezerw sporządzone przez niezależnych rzeczoznawców były podstawą do wyceny wartości inwestycji w udziały Orlen Upstream Sp. z o.o.

W wyniku tej analizy Spółka dokonała odwrócenia odpisu aktualizującego wartość inwestycji w udziały Orlen Upstream Sp. z o.o. i wpłynęła na wynik finansowy w kwocie 987 mln PLN. Przepływy generowane przez aktywa znajdujące się na terenie Polski dyskontowano stopą 7,51% odpowiednio przepływy generowane przez aktywa na terenie Kanady stopą 7,54%. Zaktualizowana wartość użytkowa inwestycji łącznie wyniosła 4 267 mln PLN.

Analiza wrażliwości wartości użytkowej udziałów w Orlen Upstream na dzień 31 grudnia 2018

w mln PLN		EBITDA		
zmiana		-5%	0%	5%
STOPA DYSKONTA	- 1 p.p.	zmniejszenie odwrócenia (251)	zwiększenie odwrócenia 12	zwiększenie odwrócenia 12
	0,0 p.p.	zmniejszenie odwrócenia (445)	-	zwiększenie odwrócenia 12
	+ 1 p.p.	zmniejszenie odwrócenia (629)	zmniejszenie odwrócenia (198)	zwiększenie odwrócenia 12

W III kwartale 2018 roku dokonano odwrócenia odpisu aktualizującego wartość inwestycji w udziały Baltic Power w kwocie 18 mln PLN ze względu na decyzje o wznowieniu projektu.

Aktualizacja wycen pozostałych inwestycji PKN ORLEN w akcje i udziały Spółek Grupy Kapitałowej ORLEN na dzień 31 grudnia 2018 roku nie skutkowała utratą wartości tych inwestycji.

Łączny wpływ odpisów aktualizujących wartość akcji i udziałów na wynik finansowy Spółki w 2018 roku wyniósł 1 005 mln PLN.

Spółka na dzień 31 grudnia 2017 roku nie zidentyfikowała przesłanek do przeprowadzenia testów na utratę wartości aktywów zgodnie z MSR 36 – utratą wartości aktywów. Plan Finansowy na 2018 rok zatwierdzony przez Radę Nadzorczą PKN ORLEN S.A. w dniu 19 grudnia 2017 roku wpisywał się w realizację opublikowanej w grudniu 2016 roku Strategii Grupy ORLEN na lata 2017-2021. Aktualne pozostały zatem założenia przyjęte w ramach testów na utratę wartości aktywów przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2016, gdzie przesłanką było przyjęcie w dniu 15 grudnia 2016 roku przez Zarząd i Radę Nadzorczą Spółki Strategii Grupy ORLEN na lata 2017-2021.

W I kwartale 2017 roku Spółka zidentyfikowała wypłatę dywidendy przez AB Orlen Lietuva jako przesłankę do przeprowadzenia testu na utratę wartości akcji ORLEN Lietuva. W wyniku tej analizy ujęto na dzień 31 marca 2017 roku odpis aktualizujący wartość inwestycji w akcje AB Orlen Lietuva w wysokości (517) mln PLN.

Z uwagi na istotny wzrost wyników finansowych wygenerowanych przez AB Orlen Lietuva za rok 2017 względem Planu 2017 Spółka zdecydowała o przeprowadzeniu na dzień 31 grudnia 2017 roku testu na utratę wartości akcji w AB Orlen Lietuva.

W wyniku tej analizy Spółka dokonała odwrócenia odpisu aktualizującego wartość inwestycji w akcje AB Orlen Lietuva w wysokości 829 mln PLN. Stopa dyskonta dla wyceny akcji AB ORLEN Lietuva to 10,55%. Zaktualizowana wartość użytkowa wyniosła 2 297 mln PLN.

Wpływ utworzenia i odwrócenia odpisów aktualizujących wartość akcji w AB Orlen Lietuva na wynik finansowy w 2017 roku wyniósł 312 mln PLN.

Analiza wrażliwości wartości użytkowej akcji w Orlen Lietuva na dzień 31 grudnia 2017

STOPA DYSKONTA	w mln PLN		EBITDA		
	zmiana	-5%	0%	5%	
- 0,5 p.p.		zmniejszenie odwrócenia (103)	zwiększenie odwrócenia 40	zwiększenie odwrócenia 183	
0,0 p.p.		zmniejszenie odwrócenia (138)	-	zwiększenie odwrócenia 138	
+ 0,5 p.p.		zmniejszenie odwrócenia (170)	zmniejszenie odwrócenia (37)	zwiększenie odwrócenia 96	

W III kwartale 2017 roku Spółka utworzyła odpis aktualizujący wartość udziałów w Orlen Oil w wartości równej wypłacanej przez Orlen Oil dywidendy w wysokości (25) mln PLN.

Łączny wpływ odpisów aktualizujących wartość akcji i udziałów na wynik finansowy Spółki w 2017 roku wyniósł 287 mln PLN.

8.2.5. Kapitał pracujący netto

Kapitał pracujący netto

Spółka definiuje kapitał pracujący netto jako zapasy i należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności pomniejszone o zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania.

	Zapasy	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	Kapitał pracujący netto
NOTA				
31/12/2017	8 239	7 335	9 897	5 677
31/12/2018	9 889	7 709	8 853	8 745
Zmiana kapitału pracującego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	(1 650)	(374)	(1 044)	(3 068)
Korekty	2	(20)	468	450
Zmiana stanu praw majątkowych i zaliczek na niefinansowe aktywa trwałe	8.2.5.2	-	(7)	(7)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych	8.2.5.3	-	-	368
Pozostałe	2	(13)	100	89
Zmiana kapitału pracującego w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(1 648)	(394)	(576)	(2 618)

8.2.5.1. Zapasy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zapasy

Zapasy, w tym zapasy obowiązkowe są to produkty, półprodukty i produkty w toku, towary i materiały.

Produkty, półprodukty i produkty w toku wycenia się na moment początkowego ujęcia według kosztu wytworzenia. Koszt wytworzenia obejmuje koszty wsadu, koszty przerobu przypadające na okres wytworzenia produktów, półproduktów i produktów w toku oraz alokację stałych i zmiennych pośrednich kosztów produkcji, ustalonych dla jej normalnego poziomu.

Produkty, półprodukty i produkty w toku wycenia się na koniec okresu sprawozdawczego według kosztu wytworzenia lub też według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z wartości jest niższa. Rozchody produktów, półproduktów i produktów w toku ujmuje się według średnioważonych kosztów ich wytworzenia.

Towary i materiały wycenia się na moment początkowego ujęcia w cenie nabycia natomiast na koniec okresu sprawozdawczego w cenie nabycia lub według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa. Rozchody towarów i materiałów ujmuje się według cen średnioważonych nabycia.

Wartość początkowa zapasów jest korygowana o dotyczące ich zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne.

Testy sprawdzające utratę wartości poszczególnych pozycji zapasów przeprowadza się na koniec każdego miesiąca. Przecenie do poziomu cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania podlegają zapasy, które utraciły swoje cechy użytkowe, przydatność lub spadły ceny ich sprzedaży.

Wartości materiałów przeznaczonych do wykorzystania w procesie produkcji nie odpisuje się poniżej ceny nabycia, jeżeli oczekuje się, że produkty, do produkcji których będą wykorzystane, zostaną sprzedane za kwoty wyższe lub równe kosztom wytworzenia. Jeżeli jednak koszt wytworzenia produktów będzie wyższy od wartości netto możliwej do uzyskania, wartość materiałów odpisuje się do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania.

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość zapasów ujmuje się w koszcie własnym sprzedaży.

SZACUNKI**Wartości netto możliwe do uzyskania ze sprzedaży zapasów**

Ustalenie odpisów wartości zapasów wymaga oszacowania ich wartości netto możliwych do uzyskania bazując na najbardziej aktualnych cenach sprzedaży na moment dokonania szacunków.

	31/12/2018	31/12/2017
Materiały	6 120	4 818
Półprodukty i produkty w toku	754	680
Produkty gotowe	2 630	2 340
Towary	385	401
Zapasy netto	9 889	8 239
Odpisy aktualizujące wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania	8	8
Zapasy brutto	9 897	8 247

Główną pozycją zapasów, która realizuje się w terminie dłuższym niż 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego są zapasy obowiązkowe. Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość zapasów obowiązkowych ujęta w sprawozdaniu finansowym wyniosła odpowiednio 5 152 mln PLN i 3 865 mln PLN.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania

	2018	2017
Stan na początek okresu	8	7
Utworzenie	16	32
Odwrócenie	(14)	(29)
Wykorzystanie	(2)	(2)
	8	8

8.2.5.2. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Należności

Należności, w tym należności z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów z tytułu oczekiwanej straty kredytowej.

Spółka stosuje uproszczone metody wyceny należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu spłaty należności nie jest długi.

SZACUNKI

Utrata wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

Za zdarzenie niewypłacalności (ang. „default”) Spółka uznaje brak wywiązania się z zobowiązania przez kontrahenta po upływie 90 dni od dnia wymagalności należności.

Dla celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej Spółka wykorzystuje matrycę rezerw oszacowaną na podstawie historycznych poziomów spłacalności oraz odzysków z należności od kontrahentów.

Spółka uwzględniła informacje dotyczące przyszłości w stosowanych parametrach modelu szacowania strat oczekiwanych, poprzez zarządczą korektę bazowych współczynników prawdopodobieństwa niewypłacalności.

Spółka nie monitoruje zmian poziomu ryzyka kredytowego w trakcie życia instrumentu. Od 1 stycznia 2018 roku Spółka szacuje oczekiwaną stratę kredytową w horyzoncie do terminu zapadalności instrumentu.

	NOTA	31/12/2018	31/12/2017
Dostawy i usługi, w tym:		7 001	6 711
z tytułu umów z klientami		6 986	-
Pozostałe		105	109
Aktywa finansowe		7 106	6 820
Podatek akcyzowy i opłata paliwowa		131	120
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia		14	82
Zaliczki na niefinansowe aktywa trwałe		80	102
Prawa majątkowe		85	70
Zaliczki na dostawy		60	52
Rozliczenia międzyokresowe czynne		233	89
Aktywa niefinansowe		603	515
Należności netto		7 709	7 335
Oczekiwana strata kredytowa	8.2.5.2.1	257	-
Odpis aktualizujący wartość należności	8.2.5.2.1	-	241
Należności brutto		7 966	7 576

Podział aktywów finansowych denominowanych w walutach obcych został zaprezentowany w [nocie 8.3.5.2](#). Podział należności od jednostek powiązanych przedstawiono w [nocie 8.4.7.2](#).

Spółka oczekuje, że realizacja należności z tytułu dostaw i usług przez kontrahentów nastąpi nie później niż dwanaście miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.

8.2.5.2.1. Zmiana stanu oczekiwanej straty kredytowej z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

	NOTA	2018
01/01/2018 (dane zatwierdzone)		241
Wpływ wdrożenia MSSF 9		17
01/01/2018 (dane przekształcone)		258
Utworzenie	8.1.12	108
Odwrocenie	8.1.12	(108)
finansowe		(98)
niefinansowe		(10)
Wykorzystanie		(1)
		257

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

	2017
01/01/2017	264
Utworzenie	16
Odwrocenie	(32)
Wykorzystanie	(7)
	241

8.2.5.2.2. Analiza wiekowa należności

Analiza wiekowa należności z tytułu dostaw i usług oraz oczekiwanej straty kredytowej na 31 grudnia 2018 roku

	Należności z tytułu dostaw i usług wartość brutto	Oczekiwana strata kredytowa (w horyzoncie całego życia)	Średnioważona stopa oczekiwanej straty kredytowej	Należności z tytułu dostaw i usług wartość netto
bieżące	6 911	17	0,0025	6 894
od 1 do 30 dni	84	2	0,0238	82
od 31 do 60 dni	13	7	0,5385	6
od 61 do 90 dni	4	1	0,2500	3
przetknięte powyżej 90 dni	225	209	0,9289	16
	7 237	236		7 001

Szczegółowe informacje o ryzyku kredytowym zostały opisane w [nocie 8.3.5.4.](#)

8.2.5.3. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zobowiązania

Zobowiązania, w tym zobowiązania z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Spółka stosuje uproszczone metody wyceny zobowiązań wycenianych według zamortyzowanego kosztu jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu uregulowania zobowiązania nie jest długi.

	31/12/2018	31/12/2017
Dostawy i usługi	5 537	6 181
Zobowiązania inwestycyjne	518	886
Leasing finansowy	26	24
Pozostałe	99	160
Zobowiązania finansowe	6 180	7 251
Wynagrodzenia	146	123
Podatek akcyzowy i opłata paliwowa	1 495	1 542
Podatek od towarów i usług	901	848
Inne podatki, cla, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	90	87
Rozliczenia międzyokresowe bierno z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych	32	33
Pozostałe	9	13
Zobowiązania niefinansowe	2 673	2 646
	8 853	9 897

Podział zobowiązań finansowych denominowanych w walutach obcych został zaprezentowany w [nocie 8.3.5.2.](#) Podział zobowiązań od jednostek powiązanych przedstawiono w [nocie 8.4.7.2.](#)

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku w Spółce nie wystąpiły istotne zobowiązania przeterminowane.

Spółka oczekuje, że uregulowanie zobowiązań z tytułu dostaw i usług wobec kontrahentów nastąpi nie później niż dwanaście miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.

8.2.5.4. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu umów z klientami

	2018
01/01/2018 (dane zatwierdzone)	-
Wpływ wdrożenia MSSF 15	164
01/01/2018 (dane przekształcone)	164
Przychody ujęte w danym okresie sprawozdawczym, uwzględnione w saldzie zobowiązań z tytułu umów na początek okresu	(106)
Korekty przychodów	95
Otrzymane zaliczki, przedpłaty	60
31/12/2018	213

Spółka realizuje zobowiązania z tytułu umów z klientami w związku z otrzymanymi zaliczkami, przedpłatami w okresie do jednego roku. Korekty przychodów dotyczą odroczonej części przychodu związanej z programem lojalnościowym VITAY, zgodnie z którym klientowi przysługuje prawo do świadczeń w przyszłości (tzw. punkty VITAY) oraz bonifikata dla jednostki zależnej za niespełnienie warunków umowy. Punkty zachowują ważność przez okres 3 lat od dnia ich uzyskania. W tym okresie Spółka spodziewa się zrealizować zobowiązanie do wykonania świadczenia poprzez dokonanie wymiany zgromadzonych punktów na wydane dobra/ zrealizowane usługi dla klientów i rozpoznać przychody.

8.2.6. Dług netto i zarządzanie kapitałem

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Dług netto

Spółka definiuje dług netto jako: długoterminowe i krótkoterminowe kredyty, pożyczki i obligacje pomniejszone o środki pieniężne.

Spółka posiada środki pieniężne obejmujące gotówkę w kasie i na rachunkach bankowych. Wycenę i rozchód środków pieniężnych w walutach obcych ustala się przy zastosowaniu metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło).

Zmiana stanu zobowiązań wynikających z działalności finansowej

	Kredyty i pożyczki	Obligacje	Środki pieniężne	Dług netto	Leasing finansowy	Cash pool	Zmiana stanu zobowiązań z działalności finansowej
	(A)	(B)	(C)	(A + B - C)	(D)	(E)	(A + B + D + E)
01/01/2018	5 257	2 031	5 477	1 811	141	2 063	9 492
Zmiany pieniężne							
wpływy/(wypływy) netto	2 037	196	(2 044)	4 277	(25)	(602)	1 606
odsetki zapłacone	(209)	(65)	-	(274)	(6)	(25)	(305)
Zmiany niepieniężne							
różnice kursowe	238	-	28	210	-	74	312
wycena zadłużenia	214	64	-	278	5	24	307
nowe umowy leasingu finansowego	-	-	-	-	49	-	49
31/12/2018	7 537	2 226	3 461	6 302	164	1 534	11 461

	Kredyty i pożyczki	Obligacje	Środki pieniężne	Dług netto	Leasing finansowy	Cash pool	Zmiana stanu zobowiązań z działalności finansowej
	(A)	(B)	(C)	(A + B - C)	(D)	(E)	(A + B + D + E)
01/01/2017	6 335	2 503	2 563	6 275	125	395	9 358
Zmiany pieniężne							
wpływy/(wypływy) netto	(822)	(471)	2 948	(4 241)	(22)	1 766	451
odsetki zapłacone	(173)	(70)	-	(243)	(6)	(8)	(257)
Zmiany niepieniężne							
różnice kursowe	(320)	-	(34)	(286)	-	(101)	(421)
wycena zadłużenia	174	69	-	243	7	11	261
rozliczenie instrumentów zabezpieczających kredyty	63	-	-	63	-	-	63
nowe umowy leasingu finansowego	-	-	-	-	37	-	37
31/12/2017	5 257	2 031	5 477	1 811	141	2 063	9 492

Na potrzeby zarządzania płynnością w Grupie ORLEN funkcjonuje system cash pooling. W związku z zastosowaniem tego systemu optymalizowane są koszty finansowe w ramach Grupy.

Spółka jest Agentem struktury „cash pool”, uczestnikami są spółki Grupy. Z tytułu udziału w cash pool mogą powstać dodatnie bądź ujemne salda w poszczególnych dniach okresu sprawozdawczego dla Uczestników struktury cash pool. Dla celów prezentacji w jednostkowym sprawozdaniu finansowym na koniec okresu sprawozdawczego wykazywane są wzajemne rozrachunki z tytułu transakcji w ramach struktury „cash pool”, jako aktywa lub zobowiązania finansowe wobec podmiotów powiązanych oraz koszty i przychody finansowe z tytułu odsetek. Na potrzeby sporządzenia sprawozdania z przepływów pieniężnych, odsetki otrzymane/zapłacone prezentowane są odpowiednio w działalności inwestycyjnej/finansowej, przepływy z posiadanych nadwyżek/niedoborów środków pieniężnych do „cash pool” prezentowane są odpowiednio w działalności inwestycyjnej/finansowej. Ze względu na krótkie terminy płatności, przepływy te prezentowane są w wartości netto odrębnie w działalności inwestycyjnej/finansowej.

Środki pieniężne pobrane z rachunków Uczestników posiadających na koniec dnia nadwyżki nie są identyfikowane jako ekwiwalenty środków pieniężnych w myśl MSR 7 „Rachunek przepływów pieniężnych”. Pomimo faktu, że zarówno rachunki Uczestników jak i Agenta zostają zablokowane po wykonaniu transakcji w strukturze, a odwrócenie tych transakcji z punktu widzenia Uczestnika/Agenta, jest bezwarunkową oraz automatyczną czynnością, jaką wykona Bank na początku kolejnego dnia roboczego, nie ma wystarczających przesłanek, aby środki pieniężne Uczestników klasyfikować jako aktywa pieniężne w Banku.

8.2.6.1. Kredyty, pożyczki i obligacje

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Kredyty	2 151	-	-	-	2 151	-
Pożyczki	5 386	5 222	-	35	5 386	5 257
Obligacje	1 104	1 514	1 122	517	2 226	2 031
	8 641	6 736	1 122	552	9 763	7 288

Na dzień 31 grudnia 2018 roku zadłużenie z tytułu kredytów dotyczy głównie kredytu zaciągniętego przez PKN ORLEN od konsorcjum banków w ramach Umowy wielowalutowego kredytu rewolwingowego z dnia 25 kwietnia 2014 roku w kwocie 2 151 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2018 roku (co odpowiada 500 mln EUR).

Spółka ORLEN opiera swoje finansowanie o stałe i zmienne stopy procentowe. W zależności od waluty finansowania są to odpowiednie stopy międzybankowe powiększone o marżę. Marża odzwierciedla ryzyko Spółki oraz zależna jest, w przypadku niektórych umów o charakterze długoterminowym, od poziomu wskaźnika długu netto / EBITDA.

8.2.6.1.1. Kredyty

- w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN) / według rodzaju stopy procentowej

	31/12/2018	31/12/2017
EUR - EURIBOR	2 151	-
	2 151	-

Na dzień 31 grudnia 2018 roku niewykorzystane otwarte linie kredytowe (nota 8.3.5.4) powiększone o należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (nota 8.2.5.2) oraz środki pieniężne przewyższały zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (nota 8.2.5.3) o 7 981 mln PLN. Spółka zabezpiecza częściowo przepływy pieniężne związane z płatnościami odsetkowymi dotyczącymi zewnętrznego finansowania w EUR i USD wykorzystując w tym celu swapy procentowe (IRS).

W okresie objętym niniejszym jednostkowym sprawozdaniem finansowym ani po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki niewywiązania się ze spłaty kapitału bądź odsetek z tytułu kredytów.

W przypadku funkcjonujących umów kredytowych, Spółka zobowiązana jest do utrzymywania wybranych wskaźników finansowych w określonych przedziałach. W 2018 roku wskaźniki te oceniane przez banki kredytujące znajdowały się na bezpiecznym poziomie. Wartość kowenantu na dzień 31 grudnia 2018 roku zawartego w umowie kredytowej PKN ORLEN (skonsolidowany dług netto/EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto) wyniosła 0,61 i spełniała zapisy zawarte w umowach kredytowych.

8.2.6.1.2. Pożyczki

- w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN) / według rodzaju stopy procentowej

	31/12/2018	31/12/2017
EUR - oprocentowanie stałe	5 386	5 222
USD - LIBOR	-	35
	5 386	5 257

Spółka nie posiada pożyczek zewnętrznych. Na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku odpowiednio kwota 5 386 mln PLN i 5 222 mln PLN dotyczyła pożyczek zaciągniętych od ORLEN Capital AB. W okresie objętym niniejszym jednostkowym sprawozdaniem finansowym ani po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki niewywiązania się ze spłaty kapitału bądź odsetek z tytułu pożyczek lub naruszenia innych warunków umów pożyczek.

8.2.6.1.3. Obligacje

- w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN)

	31/12/2018	31/12/2017
PLN	2 226	2 031
	2 226	2 031

- według rodzaju stopy procentowej

	Obligacje o zmiennym oprocentowaniu		Obligacje o stałym oprocentowaniu		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Wartość nominalna	2 000	1 600	210	415	2 210	2 015
Wartość księgowa	2 015	1 615	211	416	2 226	2 031

	Wartość nominalna	Data subskrypcji	Termin wykupu	Stopa bazowa	Marża	Rating
Program emisji obligacji 2017-2018						
Seria A	200	19.09.2017	19.09.2021	6M WIBOR	1,00%	A(pol)
Seria B	200	08.12.2017	08.12.2022	6M WIBOR	1,00%	A(pol)
Seria C	200	10.05.2018	05.06.2022	6M WIBOR	1,20%	A(pol)
Seria D	200	06.06.2018	19.06.2022	6M WIBOR	1,20%	A(pol)
Seria E	200	27.06.2018	13.07.2022	6M WIBOR	1,20%	A(pol)
Program emisji obligacji 2013-2014						
Seria F	100	09.04.2014	09.04.2020	Oprocentowanie stałe 5%		A(pol)
Obligacje detaliczne	1 100					
Obligacje korporacyjne	1 000	27.02.2012	27.02.2019	6M WIBOR	1,60%	-
	2 100					

Ponadto na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku wartość nominalna wyemitowanych obligacji krótkoterminowych na rzecz spółek Grupy wyniosła odpowiednio 110 mln PLN i 315 mln PLN.

Różnica pomiędzy wartością nominalną obligacji, a ich wartością księgową wynika z wyceny obligacji według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

W II kwartale 2018 roku PKN ORLEN dokonał wykupu obligacji detalicznych serii E w kwocie 200 mln PLN wyemitowanych w ramach publicznego programu emisji obligacji prowadzonego w latach 2013-2014.

W ramach drugiego publicznego programu emisji obligacji PKN ORLEN w II kwartale 2018 roku dokonał emisji obligacji detalicznych serii C i D w łącznej kwocie 400 mln PLN oraz w III kwartale 2018 roku emisji obligacji serii E w kwocie 200 mln PLN.

8.2.6.2. Polityka zarządzania kapitałem własnym

Zarządzanie kapitałem własnym prowadzone w skali Grupy ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa finansowego Grupy w procesie kontynuowania działalności przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dla akcjonariuszy w szczególności poprzez:

- zapewnienie dostępu do płynności dla spółek Grupy i rozwój efektywnych struktur dystrybucji płynności w ramach Grupy;
- dywersyfikację źródeł finansowania zewnętrznego i utrzymanie ich długiego terminu zapadalności z uwzględnieniem źródeł bankowych i poza bankowych.

Powyzsze dzialania realizowane sa w oparciu o stale monitorowanie:

- dźwigni finansowej netto Grupy - na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku wskaźnik wyniósł odpowiednio 15,7% oraz 2,2%;
- wskaźnika długu netto do EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto;
- ratingu PKN ORLEN.

Poziom wypłacanej dywidendy przypadającej na akcje zwykłe – uzależniony jest od sytuacji finansowej Grupy, w tym uwarunkowany utrzymaniem wskaźników finansowych na bezpiecznym poziomie. Dywidenda za lata poprzednie wypłacona w 2018 roku i w 2017 roku wyniosła odpowiednio 3 PLN na akcję.

8.2.7. Kapitał własny

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Kapitał podstawowy

Kapitał wniesiony przez akcjonariuszy wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej z aktem założycielskim Jednostki Dominującej oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Kapitał podstawowy na dzień 31 grudnia 1996 roku, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał tworzony z nadwyżki ceny emisyjnej akcji powyżej ich wartości nominalnej pomniejszonej o koszty tej emisji. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej na dzień 31 grudnia 1996 roku, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Kapitał obejmuje wycenę i rozliczenie instrumentów zabezpieczających spełniających wymogi rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Zyski zatrzymane

obejmują:

- kapitał zapasowy tworzony i wykorzystywany zgodnie z Ustawą Kodeks Spółek Handlowych,
- zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia,
- zysk/stratę bieżącego okresu sprawozdawczego,
- pozostałe kapitały tworzone i wykorzystywane według zasad określonych przepisami prawa.

8.2.7.1. Kapitał podstawowy

	31/12/2018	31/12/2017
Kapitał zakładowy	535	535
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału zakładowego	523	523
	1 058	1 058

Kapitał zakładowy Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku był podzielony na 427 709 061 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1,25 PLN każda.

Liczba wyemitowanych akcji				
Seria A	Seria B	Seria C	Seria D	Razem
336 000 000	6 971 496	77 205 641	7 531 924	427 709 061

Każda nowa emisja akcji w Polsce jest oznaczana jako kolejna seria. Akcje wszystkich powyższych serii mają takie same prawa.

Struktura akcjonariatu

	Liczba akcji / głosów	Wartość nominalna akcji (w PLN)	Udział w kapitale podstawowym
Skarb Państwa	117 710 196	147 137 745	27,52%
Nationale-Nederlanden OFE*	30 000 000	37 500 000	7,01%
Aviva OFE*	28 240 000	35 300 000	6,60%
Pozostali	251 758 865	314 698 581	58,87%
	427 709 061	534 636 326	100,00%

*zgodnie z informacjami ze Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN zwołanego na 26 czerwca 2018 roku, kontynuującego obrady 17 lipca 2018 roku

8.2.7.2. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

	31/12/2018	31/12/2017
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	1 058	1 058
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	169	169
	1 227	1 227

8.2.7.3. Zyski zatrzymane

	31/12/2018	31/12/2017
Kapitał zapasowy	22 949	18 130
Pozostałe kapitały	830	830
Kapitał wynikający z połączenia jednostek pod wspólną kontrolą	(29)	(29)
Zyski i straty aktuarialne	(8)	(6)
Zysk netto okresu	5 434	6 102
Wpływ wdrożenia MSSF 9	(24)	-
	29 152	25 027

8.2.7.4. Propozycja podziału zysku Spółki za 2018 rok

Uwzględniając sytuację płynnościową i realizację strategicznych celów finansowych, Zarząd PKN ORLEN rekomenduje przeznaczenie zysku netto PKN ORLEN za rok 2018 w kwocie 5 434 149 842,17 PLN w następujący sposób: kwotę 1 496 981 713,50 PLN przeznaczyć na wypłatę dywidendy (3,5 PLN na 1 akcję), zaś pozostałą kwotę, tj. 3 937 168 128,67 PLN na kapitał zapasowy. Zarząd PKN ORLEN proponuje dzień 22 lipca 2019 roku jako dzień dywidendy oraz 5 sierpnia 2019 roku jako termin wypłaty dywidendy. Rekomendacja Zarządu zostanie przedstawiona Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu PKN ORLEN, które podejmie ostateczną decyzję w tej kwestii.

8.2.7.5. Podział zysku za 2017 rok

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PKN ORLEN w dniu 26 czerwca 2018 roku podzieliło zysk netto PKN ORLEN za rok 2017 w kwocie 6 101 792 575,09 PLN w następujący sposób: kwotę 1 283 127 183 PLN przeznaczono na wypłatę dywidendy (3 PLN na 1 akcję), zaś pozostałą kwotę, tj. 4 818 665 392,09 PLN na kapitał zapasowy.

8.2.8. Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa i zobowiązania

Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	59	189	278	158	337	347
forwarty walutowe	59	189	149	126	208	315
swapy towarowe	-	-	129	32	129	32
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	15	-	40	90	55	90
forwarty walutowe	-	-	5	89	5	89
swapy walutowo - procentowe	10	-	-	1	10	1
swapy towarowe	-	-	35	-	35	-
swapy procentowe	5	-	-	-	5	-
Instrumenty pochodne w ramach centralizacji	42	-	131	148	173	148
swapy towarowe	-	-	124	148	124	148
forwarty walutowe	42	-	7	-	49	-
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą	2	-	1	-	3	-
swapy towarowe	2	-	1	-	3	-
Instrumenty pochodne	118	189	450	396	568	585
Pozostałe aktywa finansowe	916	97	541	1 270	1 457	1 367
pożyczki udzielone	831	33	8	717	839	750
cash pool	-	-	297	349	297	349
należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	-	-	105	34	105	34
należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych w ramach centralizacji	-	-	111	170	111	170
aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	59	-	-	-	59	-
aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	41	-	-	-	41
korekta pozycji zabezpieczanej	4	-	20	-	24	-
leasing finansowy	22	23	-	-	22	23
Pozostałe aktywa niefinansowe	100	95	-	-	100	95
prawa wieczystego użytkowania gruntów	100	95	-	-	100	95
Pozostałe aktywa	1 016	192	541	1 270	1 557	1 462

Instrumenty pochodne oraz pozostałe zobowiązania

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	-	-	96	42	96	42
swapy towarowe	-	-	96	34	96	34
forwarty walutowe	-	-	-	8	-	8
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	38	75	60	89	98	164
swapy procentowe	38	56	-	-	38	56
swapy walutowo - procentowe	-	19	27	-	27	19
forwarty walutowe	-	-	12	89	12	89
swapy towarowe	-	-	21	-	21	-
Instrumenty pochodne w ramach centralizacji	42	-	147	147	189	147
swapy towarowe	-	-	140	147	140	147
forwarty walutowe	42	-	7	-	49	-
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą	4	-	21	-	25	-
swapy towarowe	4	-	21	-	25	-
Instrumenty pochodne	84	75	324	278	408	353
Pozostałe zobowiązania finansowe	257	220	1 657	2 248	1 914	2 468
zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	-	-	7	15	7	15
zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych w ramach centralizacji	-	-	115	170	115	170
zobowiązania inwestycyjne	96	103	-	-	96	103
leasing finansowy	138	117	-	-	138	117
cash pool	-	-	1 534	2 063	1 534	2 063
korekta pozycji zabezpieczanej	2	-	1	-	3	-
darowizny	21	-	-	-	21	-
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	-	-	6	172	6	172
przychody przyszłych okresów, w tym:	-	-	6	172	6	172
program lojalnościowy VITAY, karty przedpłacone	-	-	-	164	-	164
Pozostałe zobowiązania	257	220	1 663	2 420	1 920	2 640

W 2018 roku w celu optymalizacji zarządzania ryzykiem rynkowym w Grupie ORLEN został uruchomiony proces centralizacji obsługi w ramach pochodnych instrumentów finansowych. PKN ORLEN w ramach centralizacji zawiera transakcje z instytucją finansową (Bank), a następnie wewnątrzgrupową transakcję ze spółką z Grupy ORLEN.

W ramach ekspozycji towarowej i inwestycyjnej, PKN ORLEN w tego typu transakcjach występuje w charakterze pośrednika. Efektem tych transakcji jest prezentacja w wartości netto (przychody pomniejszone o koszty) w pozycji przychody ze sprzedaży usług.

Ponadto w ramach ekspozycji towarowej PKN ORLEN zawiera transakcje ze spółką z Grupy ORLEN. Efektem tych transakcji jest prezentacja wyceny i rozliczenia w pozostałej działalności operacyjnej.

8.2.8.1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Inwestycje w instrumenty kapitałowe, wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wartość godziwa składnika aktywów	Dywidendy ujęte w trakcie okresu sprawozdawczego, odnoszące się do inwestycji utrzymywanych na koniec okresu sprawozdawczego	Wskazanie przyczyny zastosowania danego wariantu prezentacji
Naftoport Sp. z o.o.	40	4	Instrumenty nabyte nieprzeznaczone do obrotu, bez wpływu rekasyfikacji zysków/strat na wynik finansowy
Bank Ochrony Środowiska S.A.	18	-	
Wodkan S.A.	1	-	
	59	4	

8.2.8.2. Zmiana stanu oczekiwanej straty kredytowej z tytułu udzielonych pożyczek

	2018
01/01/2018 (dane zatwierdzone)	-
Wpływ wdrożenia MSSF 9	10
01/01/2018 (dane przekształcone)	10
Utworzenie	13
Odwrocenie	(10)
	13

8.2.9. Rezerwy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rezerwy

Rezerwy tworzy się w wysokości stanowiącej najbardziej wiarygodny szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego.

Ryzyko środowiskowe

Spółka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu kosztów rekultywacji skażonego środowiska gruntowo-wodnego lub eliminacji szkodliwych substancji w przypadku występowania prawnego lub zwyczajowo oczekiwanego obowiązku wykonania tych czynności. Wysokość rezerw podlega okresowej weryfikacji na podstawie ocen stopnia zanieczyszczenia. Zmiany rezerwy zwiększają lub zmniejszają w bieżącym okresie wartość składnika aktywów wywołującego obowiązek rekultywacji. W przypadku, gdy zmniejszenie rezerwy jest większe od wartości bilansowej składnika aktywów, kwotę tej nadwyżki ujmuje się w wyniku finansowym.

Nagrody jubileuszowe oraz świadczenia po okresie zatrudnienia

Zgodnie z obowiązującymi systemami wynagradzania pracownicy Spółki mają prawo do nagród jubileuszowych wypłacanych po przepracowaniu określonej liczby lat oraz odpraw emerytalnych i rentowych wypłacanych w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość powyższych nagród i odpraw zależy od stażu pracy oraz wynagrodzenia pracownika.

Nagrody jubileuszowe zalicza się do innych długoterminowych świadczeń pracowniczych, natomiast odprawy emerytalne i rentowe zalicza się do programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Rezerwy są szacowane przez niezależnego aktuarium i przeszacowywane w przypadku wystąpienia istotnych przesłanek mających wpływ na ich wysokość z uwzględnieniem m.in. rotacji zatrudnienia i planowanych zmian wynagrodzeń.

Zyski i straty aktuarialne od świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ujmuje się w składnikach innych całkowitych dochodów a od pozostałych świadczeń pracowniczych ujmuje się w wyniku finansowym.

Emisje CO₂, certyfikaty energetyczne

Spółka tworzy rezerwę na szacowane koszty emisji CO₂ w okresie sprawozdawczym, która jest ujmowana w ciężar kosztów działalności podstawowej (podatki i opłaty). Wartość rezerwy ustala się w oparciu o wartości posiadanych uprawnień z uwzględnieniem zasady FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło), a w przypadku niedoboru uprawnień rezerwę tworzy się na podstawie cen zakupu uprawnień określonych w zawartych kontraktach terminowych lub rynkowych notowań uprawnień do emisji na dzień sprawozdawczy.

Certyfikaty energetyczne są to prawa majątkowe do energii i świadectwa efektywności energetycznej. Spółka tworzy rezerwy na szacowaną ilość praw do energii i świadectw efektywności energetycznej do umorzenia w okresie sprawozdawczym, która jest ujmowana jako pomniejszenie przychodów ze sprzedaży energii lub jako koszty działalności podstawowej w przypadku zakupu energii elektrycznej na potrzeby własne.

Obowiązek przedłożenia certyfikatów energetycznych do umorzenia lub do uiszczenia opłaty zastępczej lub uzyskania oświadczenia wraz audytem efektywności energetycznej jest uregulowany na podstawie odrębnych przepisów.

Pozostałe rezerwy

Pozostałe rezerwy obejmują głównie rezerwy na toczące się postępowania sądowe i tworzone są na bazie dostępnych informacji, w tym opinii niezależnych ekspertów. Spółka tworzy rezerwy w przypadku, gdy na koniec okresu sprawozdawczego na Spółce ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych, który można wiarygodnie oszacować i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

SZACUNKI

Tworzenie rezerw wymaga dokonania szacunków prawdopodobieństwa wpływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomicznych oraz określenia wysokości stanowiącej najbardziej wiarygodny szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obowiązku obecnego na koniec okresu sprawozdawczego. Rezerwy są tworzone, gdy prawdopodobieństwo wpływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest większe niż 50%.

Rezerwy

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Środowiskowa	403	319	34	30	437	349
Nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	117	121	28	24	145	145
Emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne	-	-	229	172	229	172
Pozostałe	-	-	85	95	85	95
	520	440	376	321	896	761

Zmiana stanu rezerw

	Rezerwa środowiskowa	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	Emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne	Pozostałe	Razem
01/01/2018	349	145	172	95	761
Utworzenie	112	19	227	6	364
Odwrócenie	(1)	(6)	(3)	(13)	(23)
Wykorzystanie	(23)	(13)	(167)	(3)	(206)
	437	145	229	85	896
01/01/2017	284	135	180	112	711
Utworzenie	90	22	172	5	289
Odwrócenie	(3)	-	-	(20)	(23)
Wykorzystanie	(22)	(12)	(180)	(2)	(216)
	349	145	172	95	761

	2018	2017
Zmiana stanu rezerw zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	135	50
Wykorzystanie rezerwy na emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne z roku poprzedniego	167	174
Kapitalizacja rezerwy środowiskowej	(85)	(63)
Zyski i straty aktuarialne	(2)	(2)
Zmiana stanu rezerw w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	215	159

8.2.9.1. Rezerwa środowiskowa

Spółka jest prawnie zobowiązana do usuwania zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego w obrębie zakładu produkcyjnego w Płocku, stacji paliw, terminali paliw oraz baz magazynowych.

Zarząd dokonał szacunków rezerwy na ryzyko środowiskowe związane z usunięciem zanieczyszczeń na podstawie analizy przygotowanej przez niezależnego eksperta uwzględniającej przewidywane koszty remediacji. W zależności od rodzaju obiektu generującego zanieczyszczenie, wartość rezerwy jest szacowana poprzez uwzględnienie częstotliwości remediacji, skali zanieczyszczenia środowiska i osiągniętych efektów ekologicznych. Wycofanie z eksploatacji większości obiektów nastąpi w dalszej przyszłości, co skutkuje niepewnością w zakresie oceny szczegółowych wymagań, które będą musiały zostać spełnione w momencie ich usunięcia. Poziom niepewności jest obciążony potencjalną zmianą regulacji dotyczących m.in. ochrony środowiska i oczekiwań społecznych. Jednocześnie, istotnym czynnikiem jest postęp technologiczny, który będzie kształtował przyszłe koszty likwidacji.

Zwiększenie rezerwy na 31 grudnia 2018 roku, wynika z aktualizacji szacunków wartości bieżącej kwot nakładów niezbędnych do wypełnienia istniejącego obowiązku na dzień sprawozdawczy. Rezerwa jest dyskontowana w oparciu o stopę wolną od ryzyka ustaloną na poziomie rentowności 10-letnich obligacji skarbowych i korygowana o wskaźnik 5-letniej inflacji. Na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku stopa ta wynosiła odpowiednio 0,35% i 0,86%.

8.2.9.2. Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych

NOTA	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Świadczenia po okresie zatrudnienia		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Stan na początek okresu	80	75	65	60	145	135
Koszty bieżącego zatrudnienia	3	3	2	2	5	5
Koszty odsetek	2	3	2	2	4	5
Zyski i straty aktuarialne, powstałe na skutek zmian założeń:						
demograficznych	(1)	4	-	(1)	(1)	3
finansowych	4	4	3	3	7	7
pozostałych	(2)	1	(1)	1	(3)	2
Płatności w ramach programu	(9)	(10)	(3)	(2)	(12)	(12)
	77	80	68	65	145	145

Wartość księgowa zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku jest równa wartości bieżącej.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych w podziale na pracowników aktywnych i emerytów

Pracownicy aktywni		Emeryci		Razem	
31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
130	130	15	15	145	145

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczą pracowników aktywnych i emerytów na terenie Polski.

	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Świadczenia po okresie zatrudnienia		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Analiza zapadalności świadczeń pracowniczych						
do 1 roku	14	11	14	13	28	24
powyżej 1 do 5 lat	26	28	12	8	38	36
powyżej 5 lat	37	41	42	44	79	85
	77	80	68	65	145	145

Średni ważony okres obowiązywania zobowiązania dla świadczeń po okresie zatrudnienia w 2018 i w 2017 roku wyniósł odpowiednio 10 i 9 lat.

W 2018 roku wartość rezerwy na świadczenia pracownicze zmieniła się w efekcie aktualizacji założeń, w głównej mierze w zakresie stopy dyskonta i przewidywanej inflacji oraz zmiany wskaźnika planowanego wzrostu wynagrodzeń. Rezerwa na świadczenia pracownicze oszacowana na bazie założeń z roku 2017 byłaby niższa o (6) mln PLN.

Analiza wrażliwości na zmiany założeń aktuarialnych

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka przyjęła następujące założenia aktuarialne, które miały wpływ na wysokość rezerw aktuarialnych: stopa dyskonta: 3,1%, przewidywana inflacja: 3,2% w roku 2019, 2,9% w roku 2020, 2,5% w latach kolejnych, wskaźnik wzrostu wynagrodzeń: 5% w roku 2019 oraz 3% w latach kolejnych. Spółka przeanalizowała wpływ zmiany założeń finansowych oraz demograficznych i ustaliła że efekt zmian wskaźników: wzrostu wynagrodzeń o +/- 0,5 p.p., stopy dyskonta finansowego o +/- 0,5 p.p. oraz wskaźnika rotacji pracowników o +/- 0,5 p.p. jest nieistotny. W związku z tym Spółka odstąpiła od szczegółowej prezentacji. Spółka realizuje płatności świadczeń pracowniczych z bieżących środków. Na dzień 31 grudnia 2018 roku w Spółce nie funkcjonowały programy finansowania i nie odprowadzano składek na finansowanie zobowiązań.

8.2.9.3. Rezerwa na emisje CO₂, certyfikaty energetyczne

Rezerwa na emisje CO₂ i certyfikaty energetyczne obejmuje głównie utworzenie rezerwy na szacowane w okresie sprawozdawczym koszty emisji CO₂. Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość rezerwy z tego tytułu wyniosła odpowiednio 190 mln PLN oraz 161 mln PLN.

8.2.9.4. Pozostałe rezerwy

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku pozostałe rezerwy obejmują głównie rezerwy na ryzyka niekorzystnych rozstrzygnięć toczących się procesów administracyjnych lub sądowych w kwocie odpowiednio 56 mln PLN oraz 66 mln PLN.

8.3. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ORAZ RYZYKA FINANSOWEGO

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Instrumenty finansowe

Wycena aktywów i zobowiązań finansowych

W momencie początkowego ujęcia Spółka wycenia składnik aktywów lub zobowiązań finansowych niekwalifikowanych jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (tj. przeznaczone do obrotu) według wartości godziwej powiększonej, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych. Spółka nie klasyfikuje instrumentów jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu, tj. nie stosuje opcji wartości godziwej.

Na koniec okresu sprawozdawczego Spółka wycenia składnik aktywów lub zobowiązań finansowych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem instrumentów pochodnych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Spółka stosuje uproszczone metody wyceny aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu spłaty należności lub uregulowania zobowiązania nie jest długi.

Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w odniesieniu do których Spółka stosuje uproszczenia, są wyceniane w momencie początkowego ujęcia w kwocie wymaganej zapłaty, a w okresie późniejszym, w tym na koniec okresu sprawozdawczego w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o oczekiwaną stratę kredytową.

Zobowiązania finansowe, w odniesieniu do których Spółka stosuje uproszczenia, wyceniane są w momencie początkowego ujęcia i w okresie późniejszym, w tym na koniec okresu sprawozdawczego, w kwocie wymaganej zapłaty.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są odnoszone w zysk lub stratę okresu sprawozdawczego.

Rachunkowość zabezpieczeń

Instrumenty pochodne, wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, od których oczekuje się, że ich wartość godziwa lub wynikające z nich przepływy pieniężne skompensują zmiany wartości godziwej lub przepływy pieniężnych pozycji zabezpieczanej ujmując się zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej lub przepływów pieniężnych.

W Spółce występują dwa rodzaje powiązań zabezpieczających: zabezpieczenie przepływów pieniężnych oraz zabezpieczenie wartości godziwej.

Spółka ocenia efektywność zabezpieczenia przepływów pieniężnych zarówno w momencie ustanowienia zabezpieczenia jak i w okresach późniejszych, co najmniej na koniec okresu sprawozdawczego. W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, Spółka ujmuje w innych całkowitych dochodach część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, natomiast nieefektywną część ujmuje w wyniku finansowym. Dodatkowo (w przypadku zabezpieczenia ryzyka walutowego – element ryzyka kursu spot), w ramach kapitału w oddzielnej pozycji Spółka ujmuje zmianę wartości godziwej z tytułu elementu terminowego.

Do oceny efektywności zabezpieczenia Spółka wykorzystuje metody statystyczne, w tym w szczególności analizę regresji oraz metodę bezpośredniej kompensaty.

Weryfikacja spełnienia warunków w zakresie efektywności powiązania dokonywana jest na bazie prospektywnej, w oparciu o analizę jakościową. Jeśli to konieczne, Spółka wykorzystuje analizę ilościową (metoda regresji liniowej) w celu potwierdzenia istnienia ekonomicznego powiązania pomiędzy instrumentem zabezpieczającym i pozycją zabezpieczaną.

W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej, Spółka ujmuje zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej pochodnego instrumentu zabezpieczającego w wyniku finansowym, oraz koryguje wartość księgową pozycji zabezpieczanej o zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka i ujmuje je w wyniku finansowym (w tej samej pozycji, w której są ujmowane zabezpieczające instrumenty pochodne).

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach, przenosi się do zysku lub straty okresu sprawozdawczego w tym samym okresie albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę. Jednakże, jeśli Spółka oczekuje, że całość lub część strat ujętych w innych całkowitych dochodach nie będzie odzyskana w przyszłych okresach ujmuje w zysku lub stracie kwotę, co do której oczekuje się, że nie będzie odzyskana.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, Spółka wyłącza związane z tym zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i włącza je do początkowego kosztu nabycia lub do innej wartości księgowej składnika aktywów lub zobowiązania w chwili pojawienia się pozycji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem przychodów ze sprzedaży wyrobów, towarów, materiałów lub usług, Spółka wyłącza związane z tym zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i koryguje powyższe przychody. W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej, skumulowana korekta wyceny pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka jest przenoszona do wyniku finansowego w momencie, gdy realizacja pozycji zabezpieczanej ma wpływ na wynik.

Instrumenty pochodne wykazywane są jako aktywa, w przypadku gdy ich wycena jest dodatnia oraz jako zobowiązania, w przypadku wyceny ujemnej.

Ustalanie wartości godziwej

Spółka wykorzystuje w maksymalnym stopniu obserwowalne dane wejściowe i w minimalnym stopniu uwzględnia nieobserwowalne dane wejściowe aby oszacować wartość godziwą czyli cenę, która zostałaby osiągnięta w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach przeniesienia zobowiązania lub instrumentu kapitałowego między uczestnikami rynku na dzień wyceny i w aktualnych warunkach rynkowych.

Spółka wycenia instrumenty pochodne w wartości godziwej przy zastosowaniu modeli wyceny instrumentów finansowych, wykorzystując ogólnie dostępne kursy walutowe, stopy procentowe, krzywe forward i zmienności dla walut i towarów pochodzące z aktywnych rynków.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a transakcyjną. Terminowych kursów wymiany walut nie modeluje się jako osobnego czynnika ryzyka, ale wyprowadza z kursu spot i odpowiedniej terminowej stopy procentowej dla waluty obcej w stosunku do PLN.

PROFESJONALNY OSĄD

Instrumenty finansowe

Zarząd dokonuje osądu w zakresie klasyfikacji instrumentów finansowych, oceny charakteru i zakresu ryzyka związanego z instrumentami finansowymi oraz zastosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Instrumenty finansowe klasyfikuje się do poszczególnych kategorii w zależności od celu ich nabycia oraz charakteru nabywanych walorów.

8.3.1. Kategorie i klasy instrumentów finansowych

Klasy instrumentów finansowych	Kategorie instrumentów finansowych			31/12/2018	31/12/2017
	MSSF 9	MSR 39	NOTA		
AKTYWA					
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Dostępne do sprzedaży	8.2.8	59	41
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	8.2.8	55	90
Instrumenty pochodne w ramach centralizacji	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	8.2.8	173	148
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Instrumenty finansowe zabezpieczające	8.2.8	337	347
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą Leasing finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	8.2.8	3	-
	Wyłączone z zakresu MSSF 9	Wyłączone z zakresu MSR 39	8.2.8	22	23
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności		11 943	13 600
Dostawy i usługi	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	8.2.5.2	7 001	6 711
Pożyczki udzielone	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	8.2.8	839	750
Środki pieniężne	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności		3 461	5 477
Cash pool	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	8.2.8	297	349
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	8.2.8	216	204
Korekta pozycji zabezpieczanej	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-	8.2.8	24	-
Pozostałe	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	8.2.5.2	105	109
				12 592	14 249
ZOBOWIĄZANIA					
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	8.2.8	98	164
Instrumenty pochodne w ramach centralizacji	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	8.2.8	189	147
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Instrumenty finansowe zabezpieczające	8.2.8	96	42
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą Leasing finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	8.2.8	25	-
	Wyłączone z zakresu MSSF 9	Wyłączone z zakresu MSR 39	8.2.5.3, 8.2.8	164	141
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie		17 693	16 866
Kredyty	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	8.2.6.1.1	2 151	-
Pożyczki	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	8.2.6.1.2	5 386	5 257
Obligacje	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	8.2.6.1.3	2 226	2 031
Dostawy i usługi	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	8.2.5.3	5 537	6 181
Zobowiązania inwestycyjne	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	8.2.5.3, 8.2.8	614	989
Cash pool	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	8.2.8	1 534	2 063
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	8.2.8	122	185
Korekta pozycji zabezpieczanej	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-	8.2.8	3	-
Pozostałe	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	8.2.5.3, 8.2.8	120	160
				18 265	17 360

8.3.2. Pozycje dochodów, kosztów, zysków lub strat

	Kategorie instrumentów finansowych			2018	2017
	MSSF 9	MSR 39	NOTA		
Przychody finansowe z tytułu odsetek			8.1.11.1	61	50
od aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności		60	49
od leasingu	Wyłączone z zakresu MSSF 9	Wyłączone z zakresu MSR 39		1	1
Koszty finansowe z tytułu odsetek			8.1.11.2	(277)	(201)
od zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności		(270)	(195)
od leasingu	Wyłączone z zakresu MSSF 9	Wyłączone z zakresu MSR 39		(7)	(6)
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-	8.1.12	(13)	-
Utworzenie/odwrócenie odpisów aktualizujących należności	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie		-	(7)
pozostałe przychody/koszty operacyjne	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie		-	(7)
Pozostałe przychody operacyjne	Wyłączone z zakresu MSSF 9	Wyłączone z zakresu MSR 39		7	3
Zyski/(Straty) z tytułu instrumentów finansowych				18	505
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności		346	(775)
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie		(728)	1 402
	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		369	(113)
	Instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne (część nieefektywna)	Instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne (część nieefektywna)		7	(13)
	Instrumenty finansowe zabezpieczające (rozliczenie kosztów zabezpieczenia)	-		20	-
	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Dostępne do sprzedaży		4	4
Pozostałe przychody i koszty finansowe	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie		(2)	25
				(206)	375
pozostałe, niepodlegające MSSF 7					
Dywidendy od jednostek powiązanych				866	1 595
Odpisy aktualizujące akcje i udziały w jednostkach powiązanych				1 005	287
Dyskontowanie rezerw				(3)	(6)
Pozostałe				-	27
				1 868	1 903

W 2018 roku zyski/(straty) z tytułu inwestycji w instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez Inne całkowite dochody wyniosły (7) mln PLN.

8.3.3. Ustalanie wartości godziwej

31/12/2018

	NOTA	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Hierarchia wartości godziwej	
				Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	8.2.8	59	59	19	40
Pożyczki udzielone	8.2.8	839	851	-	851
Leasing finansowy	8.2.8	22	21	-	21
Instrumenty pochodne, w tym:	8.2.8	568	568	-	568
instrumenty pochodne w ramach centralizacji	8.2.8	173	173	-	173
		1 488	1 499	19	1 480
Zobowiązania finansowe					
Kredyty	8.2.6.1.1	2 151	2 151	-	2 151
Pożyczki	8.2.6.1.2	5 386	5 394	-	5 394
Obligacje	8.2.6.1.3	2 226	2 237	2 127	110
Leasing finansowy	8.2.5.3, 8.2.8	164	164	-	164
Instrumenty pochodne, w tym:	8.2.8	408	408	-	408
instrumenty pochodne w ramach centralizacji	8.2.8	189	189	-	189
		10 335	10 354	2 127	8 227

31/12/2017

	NOTA	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Hierarchia wartości godziwej	
				Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe					
Pożyczki udzielone	8.2.8	750	750	-	750
Leasing finansowy	8.2.8	23	22	-	22
Instrumenty pochodne, w tym:	8.2.8	585	585	-	585
<i>instrumenty pochodne w ramach centralizacji</i>	8.2.8	148	148	-	148
		1 358	1 357	-	1 357
Zobowiązania finansowe					
Pożyczki	8.2.6.1.2	5 257	5 267	-	5 267
Obligacje	8.2.6.1.3	2 031	2 051	1 736	315
Leasing finansowy	8.2.5.3 8.2.8	141	142	-	142
Instrumenty pochodne, w tym:	8.2.8	353	353	-	353
<i>instrumenty pochodne w ramach centralizacji</i>	8.2.8	147	147	-	147
		7 782	7 813	1 736	6 077

Dla pozostałych klas aktywów i zobowiązań finansowych wartość godziwa odpowiada ich wartości księgowej.

8.3.3.1. Metody wyceny do wartości godziwej (hierarchia wartości godziwej)

Zobowiązania finansowe z tytułu kredytów, obligacji, leasingu finansowego oraz zobowiązania i należności z tytułu pożyczek wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Stopy dyskontowe ustalane są na podstawie rynkowych stóp na bazie kwotowań 1–miesięcznych, 3–miesięcznych i 6–miesięcznych powiększonych o marżę właściwą dla poszczególnych instrumentów finansowych.

W pozycji aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujęto udziały i akcje notowane/nienotowane nieprzeznaczone do obrotu. W 2017 roku zgodnie z MSR 39 aktywa te zaklasyfikowane były jako dostępne do sprzedaży i wyceniane według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

W okresie sprawozdawczym i w okresie porównawczym w Spółce nie wystąpiły przesunięcia pomiędzy Poziomami 1 i 2 hierarchii wartości godziwej.

8.3.4. Rachunkowość zabezpieczeń

PKN ORLEN stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych oraz wartości godziwej.

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych dotyczy:

- terminowych transakcji sprzedaży i zakupu walut zabezpieczających działalność operacyjną;
- zabezpieczenia zmiany marż na sprzedawanych produktach rafineryjnych i petrochemicznych,
- zabezpieczenia okresowego zwiększenia zapasów operacyjnych,
- zabezpieczenia niedopasowania czasowego wynikającego z zakupu ropy naftowej oraz sprzedaży produktów rafineryjnych.

Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej dotyczy:

- zabezpieczenia sprzedaży asfaltów i paliwa lotniczego po cenie stałej.

Obecnie źródłami nieefektywności w przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń dla ryzyka walutowego jest różnica pomiędzy terminem zapadalności dla instrumentu zabezpieczającego, przypadającego na ostatnie dni robocze miesiąca M-1 a terminem zapadalności pozycji zabezpieczanej, gdzie przychody ze sprzedaży produktów petrochemicznych realizowane są w pierwszych kolejnych dniach danego miesiąca M.

Natomiast w przypadku ryzyka towarowego źródła nieefektywności wynikają z wyznaczonych na pozycję zabezpieczaną komponentów ryzyka, będących elementem składowym uprawdopodobnionego planowanego przyszłego zakupu ropy a instrumentami zabezpieczającymi opartymi wyłącznie o indeksy towarowe sprzedawanych produktów rafineryjnych bądź zakupowanej ropy naftowej.

Źródłami nieefektywności zarówno dla powiązań zabezpieczających ryzyko walutowe i ryzyko towarowe było utworzenie nowych powiązań zabezpieczających od 1 stycznia 2018 roku. Część instrumentów w związku z tym w momencie utworzenia powiązań miała już wycenę, co generuje źródła nieefektywności.

Dla kursu USD/PLN występuje częściowo naturalny hedging, gdyż przychody ze sprzedaży produktów uzależnionych od kursu USD są równoważone przez koszty zakupu ropy w tej samej walucie. Z uwagi na fakt posiadania przez PKN ORLEN długiej pozycji w EUR oraz utrzymujące się na stosunkowo niskim poziomie stopy procentowe dla EUR (w porównaniu do stóp w PLN) uznano, iż zasadne jest dążenie do sytuacji, w której Spółka posiada zobowiązania dłużne w walucie obcej (przewalutowaniu długu z PLN na dług w EUR poprzez wykonanie transakcji CCS).

Informacja o instrumentach zabezpieczających – struktura terminowa zapadalności

Rodzaj ryzyka / typ instrumentu	Jednostka miary	do 1 roku	powyżej 1 do 3 lat
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych			
Ryzyko walutowe			
Forwardy walutowe - zabezpieczenie pozycji długiej (kupno)			
Nominal	USD	21 237 178	12 992 248
Średni kurs USD/PLN		3,57	3,56
Forwardy walutowe - zabezpieczenie pozycji krótkiej (sprzedaż)			
Nominal	EUR	495 000 000	600 000 000
Średni kurs EUR/PLN		4,64	4,57
Ryzyko towarowe			
Swapy towarowe - zabezpieczenie przyszłych przychodów (kupno)			
Ropa naftowa			
Wolumen	BBL	4 210 400	-
Średnia cena		61,77	
Swap towarowy - zapasy (kupno)			
Ropa naftowa			
Wolumen	BBL	3 813 200	-
Średnia cena		59,98	
Zabezpieczenie wartości godziwej			
Ryzyko towarowe			
Swapy towarowe - zabezpieczenie przyszłych przychodów (kupno)			
Ropa naftowa			
Wolumen	BBL	181 250	72 040
Średnia cena		59,76	57,09
Olej opałowy			
Wolumen	MT	43 696	43 793
Średnia cena		295,30	260,85
Jet			
Wolumen	MT	46 000	-
Średnia cena		656,31	-
Swapy towarowe - zabezpieczenie przyszłych przychodów (sprzedaż)			
Olej napędowy			
Wolumen	MT	4 371	4 379
Średnia cena		571,57	580,91

Planowana data realizacji zabezpieczanego przepływu pieniężnego i wartości godziwej, która zostanie ujęta w zysku lub stracie

	31/12/2018	31/12/2017
Ekspozycja walutowa operacyjna	2019-2021	2018-2020
Ekspozycja na ryzyko towarowe	2019-2020	2018-2019

Skutki rachunkowości zabezpieczeń dla sytuacji finansowej i wyników

Typ powiązania / rodzaj ryzyka / typ instrumentu	Kupno (K)/ Sprzedaż (S)	Strategie zabezpieczające w ramach zabezpieczenia przepływów pieniężnych	Jednostka miary	Nominal/ wolumen	Aktywa	Zobowiązania	Zmiany wartości godziwej (jako podstawa do ustalenia części nieefektywnej w danym okresie)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych							
Ryzyko walutowe							
FX_EUR.PLN	S	sprzedaż produktów denominowanych	EUR	1 095 000 000	203	-	(112)
FX_USD.PLN	K	/indeksowanych w walutach obcych	USD	34 229 425	5	-	13
Ryzyko towarowe							
Ropa naftowa	S	niedopasowanie czasowe na zakupach ropy	BBL	4 210 400	128	-	122
Ropa naftowa	K		BBL	3 813 200	1	96	(87)
					337	96	(64)
Zabezpieczenie wartości godziwej							
Ryzyko towarowe							
Ropa naftowa	K	sprzedaż asfaltu w cenie stałej	BBL	253 290	-	4	(4)
Olej opałowy	K	sprzedaż asfaltu w cenie stałej	MT	87 489	1	7	(6)
Olej napędowy	S	sprzedaż asfaltu w cenie stałej	MT	8 750	2	-	2
Jet	K	sprzedaż paliwa lotniczego w cenie stałej	MT	46 000	-	14	(14)
					3	25	(22)
					340	121	(86)

Wartość bilansowa została ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Instrumenty pochodne oraz Pozostałe aktywa i zobowiązania.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Rodzaj ryzyka / typ pozycji	Zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej (jako podstawa do ustalenia części nieefektywnej w danym okresie - pozycja pozabilansowa)	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń (wartość brutto) dla powiązań pozostających w rachunkowości zabezpieczeń
Ryzyko walutowe (EUR)		
Przyszłe przychody ze sprzedaży		104
Ryzyko walutowe (USD)		
Przyszłe koszty wytworzenia	(4)	5
		205
Ryzyko towarowe		
Zapasy		(90)
Przyszłe przychody ze sprzedaży	(129)	124
		(36)
		169
		143

Zabezpieczenie wartości godziwej

Rodzaj ryzyka / typ pozycji	Skumulowana wartość korekty bilansowej z tytułu wartości godziwej		Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w której została ujęta wartość bilansowa	Zmiany wartości godziwej (jako podstawa do ustalenia części nieefektywnej w danym okresie)	Różnica między zyskiem lub stratą z tytułu zabezpieczenia na instrumencie zabezpieczającym oraz pozycją zabezpieczaną
	Aktywa	Zobowiązania			
Ryzyko towarowe					
Przyszłe przychody ze sprzedaży	24	3	Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa i zobowiązania	(22)	(1)

Wpływ rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych na sprawozdanie z zysków lub strat oraz inne całkowite dochody

Rodzaj ryzyka / typ pozycji	Zyski lub straty z tytułu zabezpieczenia dla okresu sprawozdawczego ujęte w innych całkowitych dochodach	Nieefektywność zabezpieczenia ujęta w wyniku finansowym w okresie	Pozycja w sprawozdaniu, gdzie została ujęta wycena nieefektywności zabezpieczenia	Kwota przeklasyfikowana z innych całkowitych dochodów do wyniku finansowego jako korekta z tytułu przeklasyfikowania, ze względu na:	
				Realizację pozycji zabezpieczanej w okresie (powiązania kontynuowane)	Pozycja w wyniku finansowym, która zawiera korektę z tytułu przeklasyfikowania
Ryzyko walutowe (EUR/PLN)					
forwarty walutowe	(211)	-		(87)	Przychody ze sprzedaży
forwarty walutowe	98	-		(20)	Pozostałe przychody/koszty operacyjne
Ryzyko walutowe (USD/PLN)					
forwarty walutowe	12	-		1	Koszty wytworzenia (operacyjne)
	(101)	-		(106)	
Ryzyko towarowe					
swapy towarowe	(61)	(3)	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(5)	Zapasy
swapy towarowe	(20)	(3)	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(20)	Koszt wytworzenia (operacyjne)
swapy towarowe	120	4	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	96	Przychody ze sprzedaży
	39	(2)		71	
	(62)	(2)		(35)	

Uzgodnienie kapitału z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w podziale na			
	Część efektywna zmiany wartości godziwej	Część efektywna z tytułu rozliczenia instrumentów	Koszt zabezpieczenia związany z wystąpieniem transakcji	Razem
Ryzyko walutowe				
01/01/2018	318	-	-	318
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych				
Wpływ wyceny transakcji zabezpieczających (część skuteczna)	(103)	-	98	(5)
Reklasyfikacja do wyniku finansowego w związku z realizacją pozycji zabezpieczanej	(106)	-	-	(106)
Instrumenty do rozliczenia	-	6	4	10
31/12/2018	109	6	102	217
Ryzyko towarowe				
01/01/2018	(5)	-	-	(5)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych				
Wpływ wyceny transakcji zabezpieczających (część skuteczna)	(13)	-	n/d	(13)
Reklasyfikacja do wyniku finansowego w związku z realizacją pozycji zabezpieczanej	71	-	n/d	71
Rozliczenie części nieefektywnej	(19)	-	-	(19)
31/12/2018	34	-	-	34
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń brutto 01/01/2018	313	-	-	313
Podatek odroczone od rozliczenia i wyceny instrumentów zabezpieczających	60	-	-	60
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń netto 01/01/2018	253	-	-	253
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń brutto 31/12/2018	143	6	102	251
Podatek odroczone od rozliczenia i wyceny instrumentów zabezpieczających	27	1	20	48
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń netto 31/12/2018	116	5	82	203

8.3.5. Identyfikacja ryzyka

Zarządzanie ryzykiem skupia się głównie na nieprzewidywalności rynków i ma na celu ograniczenie wpływu zmienności na wyniki finansowe Spółki.

Rodzaj ryzyka	Ekspozycja	Pomiar ryzyka	Zarządzanie/Zabezpieczenie
RYZIKO RYNKOWE	Towarowe	- ryzyko zmian cen na sprzedawanych produktach rafineryjnych i petrochemicznych oraz zmian wysokości dyferencjału Brent; - ryzyko zmian cen ropy naftowej i produktów związane z niedopasowaniem czasowym; - ryzyko zmian cen uprawnień do emisji CO ₂ ; - ryzyko zmian cen ropy naftowej i produktów rafineryjnych związane z obowiązkiem utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy i paliw; - ryzyko wynikające z uprawdopodobnionych zobowiązań i należności obejmujące zapewnienie wybranym odbiorcom formuł cenowych opartych na cenie stałej w czasie	W oparciu o planowane przepływy pieniężne. Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym oraz strategię zabezpieczającą, które określają zasady pomiaru poszczególnych ekspozycji, parametry i horyzont czasowy zabezpieczania danego ryzyka oraz stosowane instrumenty zabezpieczające. Zarządzanie ryzykiem rynkowym odbywa się przy wykorzystaniu instrumentów pochodnych, które są stosowane wyłącznie do ograniczenia ryzyka zmian wartości godziwej i ryzyka zmian przepływów pieniężnych.
	Zmian kursów walutowych	- ekonomiczna ekspozycja walutowa wynikająca z wpływów pomniejszonych o wydatki indeksowane do lub denominowane w walucie innej niż waluta funkcjonalna; - ekspozycja walutowa wynikająca z inwestycji bądź uprawdopodobnionych zobowiązań i należności w walutach obcych; - bilansowa ekspozycja walutowa wynikająca z denominowanych w walutach obcych aktywów i pasywów	W oparciu o planowane przepływy pieniężne. W oparciu o analizy pozycji bilansowych.
	Zmian stóp procentowych	Ekspozycja wynikająca z posiadanych aktywów oraz pasywów, dla których przychody oraz koszty odsetkowe uzależnione są od zmiennych stóp procentowych.	W oparciu o udział w całości zadłużenia brutto pozycji, dla których koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.
Płynności	Ryzyko nieprzewidzianego niedoboru środków pieniężnych lub braku dostępu do źródeł finansowania zarówno w horyzoncie krótko jak i długoterminowym, prowadzące do przejściowej lub trwałej utraty zdolności do regulowania zobowiązań finansowych lub konieczności pozyskania finansowania na mniej korzystnych warunkach.	W oparciu o planowane przepływy pieniężne w horyzoncie krótko i długoterminowym.	Polityka zarządzania płynnością, która określa zasady raportowania i konsolidacji płynności PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN. Grupa prowadzi politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje zróżnicowane narzędzia dla efektywnego zarządzania płynnością.
Utraty środków pieniężnych i lokat	Ryzyko upadłości banków krajowych lub zagranicznych, na rachunkach których są przetrzymywane lub w których lokowane są środki pieniężne.	Regularny przegląd wiarygodności kredytowej banków i wyznaczania limitów koncentracji środków.	Zarządzanie w oparciu o zasady zarządzania nadwyżkami pieniężnymi, które określają możliwości przyznawania limitów dla poszczególnych banków ustalanych na podstawie m.in. ratingów oraz danych sprawozdawczych. Współpraca głównie z bankami kredytującymi.
Kredytowe	Ryzyko nieuregulowania przez kontrahentów należności za dostarczone produkty i usługi związane z wiarygodnością kredytową klientów, z którymi zawierane są transakcje handlowe.	Analiza wiarygodności i wypłacalności kontrahentów.	Zarządzanie w oparciu o przyjęte procedury i politykę w zakresie zarządzania kredytem kupieckim i windykacją, w tym wyznaczania limitów i ustanawiania zabezpieczeń.

Strategie zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń	Komponent	Rodzaj powiązania
Sprzedaż asfaltu w cenie stałej	Komponent ryzyka Brent, będący elementem składowym bezwarunkowego i wiążącego zobowiązania komercyjnego z zawartej transakcji sprzedaży w cenie stałej	zabezpieczenie wartości godziwej
Sprzedaż paliwa lotniczego w cenie stałej	Komponent ryzyka Jet Fuel, będący elementem składowym bezwarunkowego i wiążącego zobowiązania komercyjnego z zawartej transakcji sprzedaży w cenie stałej	zabezpieczenie wartości godziwej
Sprzedaż asfaltu w cenie stałej	Komponent ryzyka Fuel Oil, będący elementem składowym bezwarunkowego i wiążącego zobowiązania komercyjnego z zawartej transakcji sprzedaży w cenie stałej	zabezpieczenie wartości godziwej
Niedopasowanie czasowe na zakupach ropy, która jest zabezpieczana do planowanego okresu przerobu ropy i sprzedaży produktów oraz z tytułu zapasów ponadnormatywnych	Komponent ryzyka Brent, będący elementem przyszłego zakupu ropy; pozycja identyfikowana na podstawie dostaw ropy z miesiąca realizacji/dostawy transakcji zabezpieczającej według kolejności ich otrzymania	zabezpieczenie przepływów pieniężnych
	Komponent ryzyka Brent, będący elementem składowym sprzedaży oleju napędowego; pozycja identyfikowana na podstawie faktur sprzedażowych wystawionych w miesiącu realizacji/dostawy transakcji zabezpieczającej według kolejności ich wystawienia	
Zapasy ponadnormatywne	Komponent ryzyka Brent DTd, będący elementem przyszłego zakupu ropy; pozycja identyfikowana na podstawie dostaw ropy z miesiąca realizacji/dostawy transakcji zabezpieczającej według kolejności ich otrzymania	zabezpieczenie przepływów pieniężnych
Sprzedaż produktów denominowanych /indeksowanych w walutach obcych	Faktury dotyczące sprzedaży denominowanej w walucie obcej lub indeksowanej do kursu waluty obcej wystawione w dniu zapadalności transakcji Forward i dniach kolejnych według kolejności ich wystawienia; wartość nominalna w walucie obcej do wysokości wartości nominalnej instrumentu zabezpieczającego w walucie obcej	zabezpieczenie przepływów pieniężnych
	Dostawy za zakupy denominowane w walucie obcej lub indeksowane do kursu waluty obcej otrzymane w dniu zapadalności transakcji Forward i dniach kolejnych według kolejności ich dostarczenia; wartość nominalna w walucie obcej do wysokości wartości nominalnej instrumentu zabezpieczającego w walucie obcej	

Spółka stosuje spójne zasady zabezpieczania ryzyka finansowego w oparciu o politykę i strategię zarządzania ryzykiem rynkowym pod nadzorem Komitetu Ryzyka Finansowego, Zarządu i Rady Nadzorczej PKN ORLEN.

Standardowe zabezpieczenie walutowej ekspozycji ekonomicznej odbywa się w sposób rolowany i powtarzalny obejmując standardowo okres kolejnych 12 miesięcy. Dopuszcza się oportunistyczne zabezpieczanie walutowej ekspozycji ekonomicznej w EUR (z uwagi na jej stabilność i przewidywalność) na okresy maksymalnie do 48 miesięcy.

Dedykowana strategia zabezpieczająca wyznacza optymalne poziomy zabezpieczenia dla standardowego okresu oraz dopuszczalne odchylenia.

W przypadku ryzyka towarowego poziom zabezpieczenia poszczególnych ekspozycji jest określony w dedykowanej strategii zabezpieczającej zaakceptowanej przez Komitet Ryzyka Finansowego.

Ekspozycja na ryzyko cen towarów związana z niedopasowaniem czasowym na nienormatywnych zapasach operacyjnych jest zabezpieczana na 100% wolumenu zapasów narażonego na przedmiotowe ryzyko.

Ekspozycja na ryzyko cen towarów związana z niedopasowaniem czasowym na zakupach ropy jest zabezpieczana na wolumenie odpowiadającym 90% wolumenu kupowanej ropy narażonej na przedmiotowe ryzyko.

Ekspozycja z tytułu marży rafinerijnej jest zabezpieczana oportunistycznie. Zgodnie z przyjętymi w tym zakresie strategiami, marża rafinerijna zabezpieczana jest w horyzoncie do 12 miesięcy w przód na wolumenie planowanej produkcji nieprzekraczającym 30% w PKN ORLEN.

Wszystkie transakcje zabezpieczające ekspozycję towarową i walutową w Unipetrol i ORLEN Lietuva są wykonywane na bilansie PKN a następnie przenoszone na Spółki na zasadzie transakcji wewnątrzgrupowych.

8.3.5.1. Ryzyko towarowe

Wpływ instrumentów zabezpieczających ryzyko towarowe na sprawozdanie finansowe Spółki

Rodzaj zabezpieczonego surowca/produktu	Jednostka miary	31/12/2018	31/12/2017
Ropa naftowa	bbl	9 408 890	2 697 000
Olej opałowy	t	87 489	97 616
Pozostałe	t	45 750	9 761

Wartość księgowa instrumentów zabezpieczających ryzyko towarowe na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła odpowiednio 33 mln PLN oraz (2) mln PLN.

Analiza wrażliwości na zmiany cen produktów i surowców

Analiza wpływu zmiany wartości księgowej instrumentów finansowych na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w związku z hipotetyczną zmianą cen produktów i surowców:

	Założone odchylenia		Wpływ na wynik przed opodatkowaniem		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń			
	2018	2017	2018	2017	2018		2017	
			Wzrost cen		Wzrost cen		Razem	
Ropa naftowa USD/bbl	29%	25%	(13)	-	(89)	(156)	(102)	(156)
Olej napędowy USD/t	24%	23%	-	-	-	(4)	-	(4)
Olej opałowy USD/t	28%	25%	-	-	-	29	-	29
			(13)	-	(89)	(131)	(102)	(131)

Przy analogicznym procentowym spadku cen analiza wrażliwości wykazuje odchylenia tej samej wartości jak w powyższej tabeli ale ze znakiem przeciwnym.

Przyjęte w analizach wrażliwości instrumentów zabezpieczających ryzyko towarowe odchylenia cen ropy naftowej i produktów skalkulowano na podstawie ich zmienności.

Wpływ zmian cen zaprezentowano w skali roku.

W przypadku instrumentów pochodnych zbadano wpływ zmian cen ropy naftowej i produktów na wartość godziwą przy niezmiennym poziomie kursów walut.

Ze względu na brak wpływu na wynik przed opodatkowaniem Spółka nie prezentuje szczegółowej analizy wrażliwości na zmiany cen produktów i surowców w zakresie instrumentów pochodnych w ramach centralizacji.

8.3.5.2. Ryzyko zmian kursów walutowych

Struktura walutowa instrumentów finansowych

Klasy instrumentów finansowych	EUR		USD		CZK		CAD		JPY		Razem po przeliczeniach na PLN	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Aktywa finansowe												
Dostawy i usługi	174	142	521	628	1	1	-	-	-	-	2 707	2 777
Pożyczki udzielone	-	-	-	-	-	-	272	256	-	-	752	711
Instrumenty pochodne	50	79	48	24	-	1	-	8	-	-	395	437
Środki pieniężne	523	778	115	297	36	2 007	-	-	-	-	2 689	4 607
Cash pool	37	72	-	-	-	-	-	-	-	-	159	301
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	-	-	28	10	-	-	-	-	-	-	105	34
Korekta pozycji zabezpieczanej	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	24	-
Pozostałe	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	17	4
	787	1 072	719	959	37	2 009	272	264	-	-	6 848	8 871
Zobowiązania finansowe												
Kredyty	500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 151	-
Pożyczki	1 253	1 252	-	10	-	-	-	-	-	-	5 386	5 257
Dostawy i usługi	52	43	1 013	1 248	5	3	-	-	43	-	4 035	4 524
Zobowiązania inwestycyjne	19	60	8	11	10	104	-	-	-	-	112	304
Instrumenty pochodne	16	23	40	31	-	-	-	1	-	-	219	206
Cash pool	142	80	184	408	-	-	-	-	-	-	1 303	1 755
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	-	-	2	4	-	-	-	-	-	-	7	15
Korekta pozycji zabezpieczanej	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Pozostałe	1	13	-	1	-	-	-	-	-	-	5	58
	1 983	1 471	1 248	1 713	15	107	-	1	43	-	13 221	12 119

Analiza wrażliwości na zmiany kursów walutowych

	Założone odchylenia		Wpływ na wynik przed opodatkowaniem		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
EUR/PLN	+15%	+15%	(1 648)	(721)	(707)	(707)	(2 355)	(1 428)
USD/PLN	+15%	+15%	64	(283)	24	10	88	(273)
CZK/PLN	+15%	+15%	1	46	-	-	1	46
CAD/PLN	+15%	+15%	113	107	-	-	113	107
			(1 470)	(851)	(683)	(697)	(2 153)	(1 548)

Przy odchyleniu kursów walutowych o (-)15% analiza wrażliwości wykazuje odchylenia tej samej wartości jak w powyższej tabeli ale ze znakiem przeciwnym.

Powyższe odchylenia kursów skalkulowano na podstawie średnich zmienności poszczególnych kursów walut w 2018 i 2017 roku.

Wpływ odchylen kursów walut na wartość godziwą instrumentów pochodnych oszacowano przy niezmiennych poziomach stóp procentowych.

Ze względu na nieistotny wpływ na wynik przed opodatkowaniem Spółka nie prezentuje szczegółowej analizy wrażliwości na zmiany kursów walutowych w zakresie instrumentów pochodnych w ramach centralizacji.

8.3.5.3. Ryzyko zmian stóp procentowych

Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stóp procentowych

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	WIBOR		LIBOR USD		EURIBOR		LIBOR CAD		Razem	
		31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Aktywa finansowe											
Pożyczki udzielone	8.2.8	87	39	-	-	-	-	752	711	839	750
Instrumenty pochodne	8.2.8	11*	2*	180	85	215*	330*	-	22	395**	437**
Cash pool	8.2.8	138	48	-	-	159	301	-	-	297	349
		236	89	180	85	374	631	752	733	1 531**	1 536**
Zobowiązania finansowe											
Kredyty	8.2.6.1.1	-	-	-	-	2 151	-	-	-	2 151	-
Pożyczki	8.2.6.1.2	-	-	-	35	-	-	-	-	-	35
Obligacje	8.2.6.1.3	2 015	1 615	-	-	-	-	-	-	2 015	1 615
Instrumenty pochodne	8.2.8	27*	19*	150	107	69*	96*	-	3	219**	206**
Cash pool	8.2.8	231	308	692	1 421	611	334	-	-	1 534	2 063
		2 273	1 942	842	1 563	2 831	430	-	3	5 919**	3 919**

* W pozycji aktywa i zobowiązania finansowe - instrumenty pochodne netto ujęto w 2018 roku i 2017 roku swapy walutowo-procentowe (CIRS cross interest rate swaps) wycenione odpowiednio na kwotę 16 mln PLN i 17 mln PLN, które są wrażliwe zarówno na zmiany stóp procentowych WIBOR i EURIBOR.

** Pozycja razem aktywa z tytułu instrumentów pochodnych na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 uwzględnia wycenę CIRS w kwocie odpowiednio 11 mln PLN i 2 mln PLN. Pozycja razem zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych na dzień 31 grudnia 2018 i 31 grudnia 2017 roku uwzględnia wycenę CIRS w kwocie odpowiednio 27 mln PLN i 19 mln PLN.

Spółka narażona jest na ryzyko zmienności przepływów pieniężnych z tytułu zmian stóp procentowych wynikające z posiadanych aktywów oraz pasywów dla których przychody oraz koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.

Spółka zabezpiecza ekspozycję na zmienność przepływów pieniężnych z tytułu zmian stóp procentowych. W tym celu wykorzystywane są instrumenty typu swap procentowy oraz walutowy swap procentowy.

Pomiar ryzyka dokonywany jest w oparciu o udział w całości zadłużenia brutto pozycji, dla których koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.

Analiza wrażliwości na zmiany stóp procentowych

Stopa procentowa	Założone odchylenia		Wpływ na wynik przed opodatkowaniem		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
WIBOR	+0,5p.p.	+0,5p.p.	(10)	(4)	-	-	(10)	(4)
LIBOR USD	+0,5p.p.	+0,5p.p.	1	(1)	-	-	1	(1)
EURIBOR	+0,5p.p.	+0,5p.p.	(3)	16	-	(1)	(3)	15
LIBOR CAD	+1,0p.p.	+1,0p.p.	8	7	-	-	8	7
			(4)	18	-	(1)	(4)	17

Przy analogicznym procentowym spadku stóp procentowych analiza wrażliwości wykazuje odchylenia tej samej wartości jak w powyższej tabeli ale ze znakiem przeciwnym.

Powyższe odchylenia stóp procentowych skalkulowano na podstawie obserwacji średnich wahań stóp procentowych w 2018 i 2017 roku. Wpływ zmian stóp procentowych zaprezentowano w skali rocznej.

W przypadku instrumentów pochodnych w analizie wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych zastosowano przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalnie możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

Ze względu na nieistotny wpływ na wynik przed opodatkowaniem Spółka nie prezentuje szczegółowej analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych w zakresie instrumentów pochodnych w ramach centralizacji.

Analiza wrażliwości na ryzyko towarowe, na zmiany kursów walutowych oraz na ryzyko zmiany stóp procentowych przeprowadzona została w oparciu o tą samą metodologię.

8.3.5.4. Ryzyko płynności i kredytowe

Ryzyko płynności

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2018 roku

		do 1 roku	powyżej 1 do 3 lat	powyżej 3 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość księgowa
NOTA							
Kredyty - wartość niezdyktowana	8.2.6.1.1	-	2 151	-	-	2 151	2 151
Pożyczki - wartość niezdyktowana	8.2.6.1.2	-	2 160	3 234	-	5 394	5 386
Obligacje	8.2.6.1.3	1 162	361	818	-	2 341	2 226
o zmiennym oprocentowaniu – wartość niezdyktowana		1 047	258	818	-	2 123	2 015
o stałym oprocentowaniu – wartość niezdyktowana		115	103	-	-	218	211
Dostawy i usługi	8.2.5.3	5 537	-	-	-	5 537	5 537
Zobowiązania inwestycyjne	8.2.5.3, 8.2.8	518	13	14	69	614	614
Instrumenty pochodne - wartość niezdyktowana	8.2.8	311	61	34	-	406	408
wymiana środków pieniężnych brutto, w tym:		40	11	34	-	85	88
forwards walutowe	8.2.8	16	11	34	-	61	61
swapy walutowo - procentowe	8.2.8	24	-	-	-	24	27
wymiana środków pieniężnych netto, w tym:		271	50	-	-	321	320
swapy procentowe	8.2.8	-	38	-	-	38	38
swapy towarowe	8.2.8	271	12	-	-	283	282
Cash pool	8.2.8	1 534	-	-	-	1 534	1 534
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	8.2.8	122	-	-	-	122	122
Korekta pozycji zabezpieczanej	8.2.8	1	2	-	-	3	3
Pozostałe	8.2.5.3, 8.2.8	125	46	26	87	284	284
		9 310	4 794	4 126	156	18 386	18 265

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2017 roku

		do 1 roku	powyżej 1 do 3 lat	powyżej 3 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość księgowa
NOTA							
Pożyczki - wartość niezdyktowana	8.2.6.1.2	35	-	2 096	3 137	5 268	5 257
Obligacje	8.2.6.1.3	567	1 148	417	-	2 132	2 031
o zmiennym oprocentowaniu – wartość niezdyktowana		248	1 040	417	-	1 705	1 615
o stałym oprocentowaniu – wartość niezdyktowana		319	108	-	-	427	416
Dostawy i usługi	8.2.5.3	6 181	-	-	-	6 181	6 181
Zobowiązania inwestycyjne	8.2.5.3, 8.2.8	886	13	14	76	989	989
Instrumenty pochodne - wartość niezdyktowana	8.2.8	253	73	-	-	326	353
wymiana środków pieniężnych brutto, w tym:		87	(8)	-	-	79	108
forwards walutowe	8.2.8	87	-	-	-	87	89
swapy walutowo - procentowe	8.2.8	-	(8)	-	-	(8)	19
wymiana środków pieniężnych netto, w tym:		166	81	-	-	247	245
forwards walutowe	8.2.8	8	-	-	-	8	8
swapy procentowe	8.2.8	23	33	-	-	56	56
swapy towarowe	8.2.8	135	48	-	-	183	181
Cash pool	8.2.8	2 063	-	-	-	2 063	2 063
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	8.2.8	185	-	-	-	185	185
Pozostałe	8.2.5.3, 8.2.8	184	33	20	64	301	301
		10 354	1 267	2 547	3 277	17 445	17 360

Poprzez ryzyko płynności finansowej rozumie się utratę zdolności do terminowego regulowania bieżących zobowiązań.

Spółka narażona jest na ryzyko płynności wynikające z relacji aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych. Na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku wskaźnik płynności bieżącej wyniósł odpowiednio 1,7.

Celem procesu zarządzania ryzykiem płynności finansowej jest zapewnienie bezpieczeństwa i stabilizacji finansowej Spółki, a podstawowym narzędziem ograniczającym powyższe ryzyko jest bieżący przegląd dopasowania terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów. Dodatkowo Spółka prowadzi politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje szereg narzędzi dla efektywnego zarządzania płynnością.

Spółka wykorzystuje systemy koncentracji środków finansowych („systemy cash-pool”) do efektywnego zarządzania bieżącą płynnością finansową oraz optymalizacji kosztów finansowych w ramach Grupy ORLEN. Na koniec 2018 roku funkcjonowały następujące systemy cash-pool, zarządzane przez PKN ORLEN:

- systemy cash-pool dedykowane dla polskich spółek Grupy ORLEN. Na dzień 31 grudnia 2018 roku systemy te obejmowały łącznie 24 spółki Grupy ORLEN,
- międzynarodowy system cash-pool dedykowany dla zagranicznych spółek Grupy ORLEN. Na dzień 31 grudnia 2018 roku system ten obejmował 8 zagranicznych spółek Grupy ORLEN.

Zarządzając płynnością PKN ORLEN może emitować obligacje w ramach ustalonych limitów jak również nabywać obligacje emitowane przez spółki z Grupy ORLEN.

Dodatkowe informacje o obligacjach w nocie [8.2.6.1.3](#)

W roku 2018 Spółka inwestowała środki pieniężne w lokaty bankowe. Decyzje dotyczące lokat bankowych opierają się na maksymalizacji stopy zwrotu oraz bieżącej ocenie kondycji finansowej banków wymagającej posiadania przez bank krótkoterminowej oceny ratingowej dla depozytów na poziomie inwestycyjnym.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku maksymalne możliwe zadłużenie z tytułu zawartych umów kredytowych i umów pożyczek wewnątrzgrupowych dla Spółki wyniosło odpowiednio 13 496 mln PLN i 13 182 mln PLN. Do wykorzystania na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku pozostało odpowiednio 5 664 mln PLN i 7 640 mln PLN.

Kwota gwarancji dotyczących zobowiązań wobec osób trzecich wystawionych w toku bieżącej działalności na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła odpowiednio 468 mln PLN oraz 229 mln PLN. Dotyczyły one głównie: gwarancji cywilnoprawnych związanych z zabezpieczeniem należącego wykonania umów, oraz gwarancji publicznoprawnych wynikających z przepisów powszechnie obowiązujących zabezpieczających prawidłowość prowadzenia działalności koncesjonowanych w sektorze paliw ciekłych i wynikających z tej działalności należności podatkowych, celnych itp.

Ponadto udzielone gwarancje i poręczenia jednostkom zależnym na rzecz podmiotów trzecich wyniosły na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 9 962 mln PLN i 9 677 mln PLN. Dotyczyły one terminowego regulowania zobowiązań przez jednostki zależne. Spółka z tytułu udzielonych gwarancji osiągnęła przychody w 2018 roku i w 2017 roku w kwocie odpowiednio 6 mln PLN.

W oparciu o analizy i prognozy Spółka określiła na koniec okresu sprawozdawczego prawdopodobieństwo zapłaty powyższych kwot jako niskie.

Ryzyko kredytowe

Spółka ocenia, że ryzyko nieuregulowania należności przez kontrahenta w zakresie należności nieprzeterminowanych oraz należności przeterminowanych nieobjętych odpisem jest znikome, ze względu na efektywne zarządzanie kredytem kupieckim i windykacją. Spółka m.in. wyznacza limity dla poszczególnych kontrahentów i ustanawia zabezpieczenia oraz ma możliwość dokonywania kompensaty wzajemnych wierzytelności.

Limity są ustalane na podstawie wykonywanej analizy finansowej kontrahentów (w oparciu o dostarczone sprawozdania finansowe) oraz historię współpracy z PKN ORLEN.

Oddzielną grupę stanowią kontrahenci, dla których nadawany jest limit ubezpieczeniowy np. flota, mikroflota, kontrahenci eksportowi.

Część kontrahentów dokonuje wpłaty kaucji na rachunek PKN. W przypadku braku limitu kredytowego kontrahenci są zobligowani do dokonania przedpłat.

Miarą ryzyka kredytowego jest kwota maksymalnego ryzyka kredytowego dla poszczególnych klas aktywów finansowych, która odpowiada ich wartości księgowej (nota 8.2.5.2. i 8.2.8).

Spółka na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku otrzymała gwarancje bankowe i ubezpieczeniowe w wysokości odpowiednio 762 mln PLN oraz 826 mln PLN. Spółka dodatkowo przyjmuje od swoich odbiorców zabezpieczenie w postaci poręczeń, dobrowolne poddanie się egzekucji (Art. 777 KPC), kaucji, zastawu rejestrowego, hipotek i weksli.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku odpowiednio kwota 839 mln PLN i 750 mln PLN dotyczyła pożyczek udzielonych w ramach Grupy ORLEN. Część z tych pożyczek jest zabezpieczona. W okresie objętym niniejszym jednostkowym sprawozdaniem finansowym ani po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki niewywiązania się ze spłaty kapitału bądź odsetek z tytułu pożyczek lub naruszenia innych warunków umów pożyczek.

8.4. POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE**8.4.1. Posiadane koncesje**

Spółka prowadzi działalność gospodarczą, która ze względu na interes publiczny wymaga posiadania koncesji.

31/12/2018	Okresy pozostałe do wygaśnięcia koncesji (w latach)
Energia elektryczna: wytwarzanie, dystrybucja, obrót	7
Energia ciepła: wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja, obrót	7 - 12
Paliwa ciekłe: wytwarzanie, przesyłanie, magazynowanie, przeladunek, obrót w kraju i zagranicą	7 - 12
Gaz ziemny: obrót w kraju i zagranicą	7

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku Spółka nie posiadała zobowiązań umownych na usługi koncesjonowane zgodnie z interpretacją KIMSF 12 – Umowy na usługi koncesjonowane.

8.4.2. Ujawnienia wynikające z Art. 44 Ustawy – Prawo energetyczne

PKN ORLEN z uwagi na posiadane koncesje jest przedsiębiorstwem energetycznym i w związku z tym realizuje obowiązki wynikające z Art. 44 Ustawy – Prawo energetyczne. W ramach ujawnień prezentuje odrębnie działalności koncesjonowane związane z dystrybucją energii elektrycznej i obrotem paliwami gazowymi. Podstawowe klucze alokacji wybranych pozycji aktywów i pasywów oraz kosztów odpowiadających przychodom to: ustalony klucz mocy, wolumenowy lub procentowy. Dla pozycji nieprzypisanych lub nieidentyfikowalnych stosuje się dodatkowe klucze podziałowe udziału prezentowanych odrębnie działalności w całej sprzedaży / kosztach Spółki.

Wybrane pozycje jednostkowego sprawozdania z sytuacji finansowej – w tys. PLN

	31/12/2018		31/12/2017	
	Dystrybucja energii elektrycznej	Obrót gazem	Dystrybucja energii elektrycznej	Obrót gazem
Aktywa trwałe				
Rzeczowe aktywa trwałe	71 469	-	73 796	-
Wartości niematerialne	208	-	235	-
Aktywa obrotowe				
Zapasy	-	-	6	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	2 848	104 691	3 536	97 663
Zobowiązania krótkoterminowe				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	3 794	121 741	5 593	155 181

Jednostkowe sprawozdanie z zysków lub strat – w tys. PLN

	2018		2017	
	Dystrybucja energii elektrycznej	Obrót gazem	Dystrybucja energii elektrycznej	Obrót gazem
Przychody ze sprzedaży	35 394	908 602	36 887	745 705
Koszt własny sprzedaży	(33 037)	(892 963)	(34 543)	(733 288)
Zysk brutto ze sprzedaży	2 357	15 639	2 344	12 417
Pozostałe koszty operacyjne	(66)	-	(164)	-
Zysk z działalności operacyjnej	2 291	15 639	2 180	12 417
Zysk netto	2 291	15 639	2 180	12 417

Spółka w roku 2018 nie uzyskiwała przychodów z tytułu prawa własności do sieci dystrybucyjnej.

8.4.3. Leasing

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Leasing

Przez umowę leasingu rozumie się umowę, na mocy której w zamian za opłatę lub serię opłat, leasingodawca przekazuje leasingobiorcy prawo do używania składnika aktywów przez uzgodniony okres. Aktywa używane na podstawie umowy leasingu finansowego, a więc umowy, która przenosi ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę zalicza się do aktywów leasingobiorcy.

Aktywa używane na podstawie umowy leasingu operacyjnego, a więc umowy, która nie przenosi ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę zalicza się do aktywów leasingodawcy. Ustalenie czy następuje przekazanie ryzyka i korzyści zależy od oceny istoty treści ekonomicznej transakcji.

PROFESJONALNY OSĄD

Zarząd dokonuje osądu kwalifikując umowy leasingowe jako leasing finansowy lub leasing operacyjny na podstawie analizy treści ekonomicznej transakcji.

8.4.3.1. Spółka jako leasingobiorca

Leasing operacyjny

Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 3 790 mln PLN.

Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu nieodwoływalnych umów leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2017 roku, poprzednio ujawniona w sprawozdaniu finansowym za 2017 rok, wynosiła 115 mln PLN i była oparta o interpretację prawną definicji leasingu nieodwoływalnego. W wyniku ponownej oceny definicji nieodwoływalności, zwłaszcza biorąc pod uwagę aspekty ekonomiczne, dodatkowe umowy są obecnie uwzględnione w ramach umów leasingu operacyjnego i obejmują głównie prawo wieczystego użytkowania gruntów, grunty dzierżawione pod stacje paliw i miejsca obsługi podróżnych, pomieszczenia biurowe, cysterny kolejowe i autocysterny. Gdyby te umowy zostały uwzględnione w wartości przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu nieodwoływalnych umów leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiłyby w przybliżeniu 3 528 mln PLN.

Dla praw wieczystego użytkowania gruntów Spółka przyjęła, że nieodwołalnym okresem jest cały okres na który te prawa zostały przyznane.

	Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych	
	31/12/2018	31/12/2017
do 1 roku	317	212
powyżej 1 roku do 5 lat	848	703
powyżej 5 lat	2 625	2 613
	3 790	3 528

Leasing finansowy

Spółka jako leasingobiorca posiadała na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku umowy leasingowe o charakterze finansowym, które dotyczą głównie budynków i budowli, urządzeń technicznych i maszyn oraz środków transportu.

W zawartych umowach leasingowych obowiązują ogólne warunki leasingu finansowego, nie ma klauzul dotyczących warunkowych zobowiązań z tytułu opłat leasingowych, istnieje możliwość zakupu przedmiotu leasingu oraz ewentualność ich przedłużenia.

	Wartość bieżąca przyszłych minimalnych opłat leasingowych		Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych		
	NOTA	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
do 1 roku		26	24	32	29
powyżej 1 roku do 5 lat		58	53	72	66
powyżej 5 lat		80	64	92	74
	8.2.5.3, 8.2.8	164	141	196	169

Rzeczowe aktywa trwale użytkowane na bazie umów leasingu finansowego

	31/12/2018	31/12/2017
Rzeczowe aktywa trwale	155	133
Budynki i budowle	118	96
Urządzenia techniczne i maszyny	23	31
Środki transportu	14	6

8.4.4. Poniesione nakłady inwestycyjne oraz przyszłe zobowiązania z tytułu podpisanych kontraktów inwestycyjnych

Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wraz z kosztami finansowania zewnętrznego poniesionych w 2018 roku i 2017 roku wyniosła odpowiednio 1 358 mln PLN i 1 911 mln PLN, w tym nakłady na inwestycje związane z ochroną środowiska odpowiednio 67 mln PLN i 14 mln PLN.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość przyszłych zobowiązań z tytułu podpisanych do tego dnia kontraktów inwestycyjnych wyniosła odpowiednio 596 mln PLN i 624 mln PLN.

8.4.5. Aktywa i zobowiązania warunkowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Aktywa i zobowiązania warunkowe

Spółka ujawnia na koniec okresu sprawozdawczego informacje o aktywach warunkowych jeśli wpływ korzyści ekonomicznych jest prawdopodobny. Jeśli jest to wykonalne w praktyce, Spółka szacuje skutki finansowe aktywów warunkowych, wyceniając je zgodnie z zasadami obowiązującymi przy wycenie rezerw.

Spółka ujawnia na koniec okresu sprawozdawczego informacje o zobowiązaniach warunkowych jeśli wpływ korzyści ekonomicznych jest prawdopodobny, chyba że prawdopodobieństwo wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome.

SZACUNKI

Zobowiązania warunkowe

Spółka szacuje możliwe przyszłe zobowiązania, stanowiące zobowiązania warunkowe, w oparciu o wartość roszczeń w ramach toczących się postępowań, w których PKN ORLEN jest stroną pozwaną.

8.4.5.1. Aktywa warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku nie wystąpiły aktywa warunkowe.

8.4.5.2. Zobowiązania warunkowe

Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji w których Spółka była stroną pozwaną:

Roszczenie Warter Fuels S.A (poprzednio: OBR S.A.) o odszkodowanie

W dniu 5 września 2014 roku spółka OBR S.A. (obecnie: Warter Fuels S.A.) wystąpiła przeciwko PKN ORLEN do Sądu Okręgowego w Łodzi z pozwem o zapłatę z tytułu zarzucanego naruszenia przez PKN ORLEN praw do patentu. Kwota roszczenia w pozwie została oszacowana przez Warter Fuels S.A. na kwotę około 83 mln PLN. Żądanie pozwu obejmuje zasądzenie od PKN ORLEN na rzecz Warter Fuels S.A. sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej wartości opłaty licencyjnej za korzystanie z rozwiązania objętego ww. patentem oraz zasądzenie obowiązku zwrotu korzyści uzyskanych na skutek stosowania tego rozwiązania. W dniu 16 października 2014 roku PKN ORLEN złożył odpowiedź na pozew. Pismem procesowym z dnia 11 grudnia 2014 roku wartość przedmiotu sporu została określona przez powoda na kwotę około 247 mln PLN. Dotychczas odbyło się kilka rozpraw (ostatnia 28 września 2018 roku), podczas których sąd przesłuchał świadków zgłoszonych przez strony. Pełnomocnik PKN ORLEN złożył także wniosek o zawieszenie postępowania z uwagi na toczące się równoległe postępowanie o ustalenie prawa do spornego patentu, którego wynik będzie miał znaczenie dla rozstrzygnięcia w sprawie o naruszenie. Wniosek nie został jeszcze rozpatrzony. W ocenie PKN ORLEN roszczenia Warter Fuels S.A. są bezpodstawne.

Poza postępowaniami opisanymi powyżej Spółka nie zidentyfikowała innych istotnych zobowiązań warunkowych.

8.4.6. Zabezpieczenia akcyzowe

Zabezpieczenia akcyzowe i akcyza od wyrobów i towarów znajdujących się w procedurze zawieszono poboru na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosły odpowiednio 2 231 mln PLN i 2 170 mln PLN.

8.4.7. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku i w 2018 roku oraz w 2017 roku nie wystąpiły istotne transakcje podmiotów powiązanych z:

- członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki i z bliskimi im osobami,
- pozostałym kluczowym personelem kierowniczym Spółki oraz z bliskimi im osobami.

8.4.7.1. Wynagrodzenia wypłacone i należne lub potencjalnie należne członkom Zarządu, Rady Nadzorczej oraz pozostałym członkom kluczowego personelu kierowniczego

	2018	2017
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	40,3	42,3
Zarząd	9,5	12,9
Rada Nadzorcza	1,2	0,8
Pozostały kluczowy personel	29,6	28,6
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	11,1	2,5
Zarząd	1,2	1,4
Pozostały kluczowy personel	9,9	1,1
	51,4	44,8

Powyższa tabela przedstawia wynagrodzenia wypłacone, należne lub potencjalnie należne kluczowemu personelowi kierowniczemu Spółki w okresie sprawozdawczym.

Ponadto na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku PKN ORLEN posiada rezerwy na świadczenia po okresie zatrudnienia w wysokości odpowiednio 0,2 mln PLN i 0,3 mln PLN oraz pozostałe świadczenia długoterminowe w wysokości odpowiednio 0,5 mln PLN.

Zasady premiowania kluczowego personelu kierowniczego

Regulaminy dotyczące premiowania funkcjonujące dla Zarządu PKN ORLEN, oraz kluczowych stanowisk PKN ORLEN mają wspólne podstawowe cechy. Osoby objęte wyżej wymienionymi systemami premiowane są za realizację indywidualnych celów, wyznaczanych na początku okresu premiowego przez Radę Nadzorczą dla Członków Zarządu oraz przez Zarząd dla pracowników kluczowego personelu kierowniczego. Systemy Premiowania są spójne z Wartościami Koncernu, promują współpracę pomiędzy poszczególnymi pracownikami i motywują do osiągania najlepszych wyników w skali PKN ORLEN. Postawione cele mają charakter zarówno jakościowy, jak i ilościowy, i są rozliczane po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone.

Wynagrodzenia z tytułu zakazu konkurencji i rozwiązania umowy w rezultacie odwołania z zajmowanego stanowiska

W II połowie 2018 roku w oparciu o uchwałę Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN z 17 lipca 2018 roku wprowadzono zmiany w umowach Członków Zarządu PKN ORLEN w zakresie zakazu konkurencji. Zgodnie z umowami Członkowie Zarządu PKN ORLEN zobowiązani są przez okres 6 miesięcy po rozwiązaniu umowy do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej. W okresie tym otrzymują wynagrodzenie (odszkodowanie) w wysokości sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Zapisy w umowach dotyczące zakazu konkurencji po ustaniu funkcji Członka Zarządu wchodzą w życie dopiero po upływie 3 miesięcy pełnienia funkcji Członka Zarządu.

Ponadto umowy przewidują wypłatę odprawy w przypadku rozwiązania umowy przez Spółkę z innych przyczyn niż naruszenie podstawowych, istotnych obowiązków wynikających z umowy, pod warunkiem pełnienia funkcji Członka Zarządu przez okres co najmniej 12 miesięcy. Odprawa w takim przypadku wynosi trzykrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Dyrektorzy bezpośrednio podlegli Zarządowi PKN ORLEN standardowo zobowiązani są do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej przez okres 6 miesięcy po rozwiązaniu umowy. W tym czasie otrzymują wynagrodzenie w wysokości 50% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Odprawa z tytułu rozwiązania umowy przez Pracodawcę wynosi standardowo sześciokrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

8.4.7.2. Transakcje oraz stan rozrachunków Spółki z podmiotami powiązanymi

	Jednostki zależne		Jednostki współkontrolowane		Razem	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Sprzedaż	46 961	37 688	2 774	2 563	49 735	40 251
Przychody w ramach centralizacji pochodnych instrumentów finansowych	711	274	-	-	711	274
Zakupy	(6 539)	(6 255)	(32)	(28)	(6 571)	(6 283)
Koszty w ramach centralizacji pochodnych instrumentów finansowych	(718)	(224)	-	-	(718)	(224)
Przychody finansowe, w tym:	810	1 408	192	248	1 002	1 656
Dywidendy	674	1 347	192	248	866	1 595
Koszty finansowe	(288)	(136)	-	-	(288)	(136)

	Jednostki zależne		Jednostki współkontrolowane		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	3 089	3 285	585	461	3 674	3 746
Pozostałe aktywa	1 199	1 202	-	-	1 199	1 202
Pożyczki udzielone	839	750	-	-	839	750
Cash pool	297	349	-	-	297	349
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych w ramach centralizacji	41	80	-	-	41	80
Leasing finansowy	22	23	-	-	22	23
Instrumenty pochodne w ramach centralizacji	17	90	-	-	17	90
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	600	773	4	7	604	780
Pożyczki i obligacje	5 496	5 572	-	-	5 496	5 572
Pozostałe zobowiązania	1 611	2 158	-	-	1 611	2 158
Cash pool	1 534	2 063	-	-	1 534	2 063
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych w ramach centralizacji	74	89	-	-	74	89
Leasing finansowy	3	6	-	-	3	6
Instrumenty pochodne w ramach centralizacji	173	57	-	-	173	57

Powyższe transakcje z podmiotami powiązanymi obejmują głównie sprzedaż i zakupy produktów rafineryjnych i petrochemicznych oraz usług.

W 2018 roku i w 2017 roku w Spółce nie wystąpiły istotne transakcje zawarte z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe.

8.4.7.3. Transakcje z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku Skarb Państwa był właścicielem 27,52% akcji PKN ORLEN S.A. i posiada zdolność wywierania na nią znaczącego wpływu.

Spółka zidentyfikowała transakcje z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa w oparciu o „Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2017 roku, w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonują inni niż Prezes Rady Ministrów członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne” (Dz. U. 2017 r. poz.10, ze zmianami Dz.U. 2017 r. poz. 205 oraz poz. 1164).

W 2018 i w 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku Spółka zidentyfikowała następujące transakcje:

	2018	2017
Sprzedaż	1 610	1 227
Zakupy	(4 188)	(2 766)

	31/12/2018	31/12/2017
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	192	268
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	119	482

Powyższe transakcje, przeprowadzone na warunkach rynkowych, związane były głównie z bieżącą działalnością operacyjną Spółki i dotyczyły głównie sprzedaży paliw, zakupu i sprzedaży gazu ziemnego, energii, usług transportowych i magazynowania.

Dodatkowo występowały również transakcje o charakterze finansowym (opłaty bankowe, prowizje) z Bankiem PKO BP, Bankiem Pekao S.A. oraz z Bankiem Gospodarstwa Krajowego.

8.4.8. Wynagrodzenie wynikające z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

	2018	2017
Badanie sprawozdań finansowych	0,9	1,0
Inne usługi świadczące:	0,7	0,7
przeglądy sprawozdań finansowych	0,5	0,5
pozostałe usługi	0,2	0,2
	1,6	1,7

W okresie objętym niniejszym jednostkowym sprawozdaniem finansowym podmiotem uprawnionym do badania sprawozdania finansowego Spółki był Deloitte Audit spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa. Zgodnie z umową zawartą w dniu 21 marca 2017 roku na lata 2017 i 2018 Deloitte Audit spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa począwszy od I kwartału 2017 roku wykonuje przeglądy śródrocznych oraz badania jednostkowych sprawozdań finansowych PKN ORLEN i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy. W dniu 20 grudnia 2018 roku Rada Nadzorcza PKN ORLEN dokonała wyboru Deloitte Audit spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa do przeprowadzenia przeglądów śródrocznych sprawozdań finansowych oraz badania jednostkowych sprawozdań finansowych PKN ORLEN i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy za lata 2019-2021.

9. WYDARZENIA PO ZAKOŃCZENIU OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO

Po zakończeniu okresu sprawozdawczego nie wystąpiły zdarzenia poza ujawnionymi w niniejszym jednostkowym sprawozdaniu finansowym, które wymagałyby ujęcia lub ujawnienia.

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Spółki w dniu 20 marca 2019 roku.

.....
Daniel Obajtek
Prezes Zarządu

.....
Armen Artwich
Członek Zarządu

.....
Patrycja Klarecka
Członek Zarządu

.....
Zbigniew Leszczyński
Członek Zarządu

.....
Wiesław Protasewicz
Członek Zarządu

.....
Michał Róg
Członek Zarządu

.....
Józef Węgrecki
Członek Zarządu